

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

Astă seară vine Moș Nicolae

La mulți ani!

6 decembrie – Moș Nicolae marchează începutul sărbătorilor de iarnă. De ziua lui, Moșul vine pe la geamuri pe un cal alb și își scutură barba albă – semn că trebuie să înceapă ninsoarea. Copiii cuminiți primesc cadouri, iar, cei obraznici, nuielușe.

ARTELE ȘI NOSTALGIILE LOR CĂTRE MUZICĂ

Dan ANGHELESCU

Arta sunetelor, fiind de natura și înălțimile gândului, a avut din totdeauna o specială putere de cuprindere și exprimare a *Lumii*. Am spus, parafrazându-l pe Wittgenstein, că din interiorul ei transpare și ne întâmpină tot ceea ce se petrece și, de asemenea, tot ceea ce nu se petrece. Vorbim, prin urmare, despre o misterioasă și veșnic ne-elucidabilă complementaritate a muzicii cu esențele și natura *Lumii*. S-a spus adesea că ea exprimă cea mai volatilă și spiritualizată *voiață de reprezentare* a acesteia, eminența și puritatea unei asemenea reprezentări fiind datorate *distanței* pe care mereu a păstrat-o față de trivialitatea (substanțială) a contingentelor, inevitabilă în cazul celorlalte forme de limbaj artistic. De unde și veșnica nostalgie a tuturor artelor către condiția ei serafică, către forța de veritabil *misterium fascinans* ce o ridică deasupra oricărei obiectualități. Cu un poet ca Verlaine (*écartelé entre le rêve et le réel*) poezia se va afla între primele ce au resimțit o asemenea insășiabilă nostalgie: *De la musique avant toute chose./ Et pour cela préfère l'Impaire./ Plus vague et plus soluble dans l'air./ Sans rien en lui qui pèse ou qui pose...*

Însă, ceva mai înainte, Arthur Schopenhauer fusese primul

gânditor care – situând muzica în afara și deasupra tuturor celorlalte arte – avusese revelația existenței (cei drept difuze) a fascinației pe care, din totdeauna, limbajul muzical avea să o exercite asupra celorlalte forme de exprimare artistică. Totodată, din perspectiva celui pentru care *Lumea* era „gândită” ca *voiață și reprezentare* (*Die Welt als Wille und Vorstellung*), arta sunetelor vădea o posesie a unei naturi cu totul paradoxale. Ideea de artă nu poate fi înțeleasă decât ca un act de *reprezentare*! Însă, pe de altă parte, tocmai prin caracterul ei specific abstract, părea dificil să gândești *arta fără icoane a muzicii* (!) ca obiectualizare a unei reprezentări. Căci acestea (reprezentările) conțin în subsidiar *trimiteri* către *ceva ce se oferă vederii*. Ori, în arta sunetelor orice accent deictic (*de arătare*) părea cu totul exclus. Ulterior însă, în veacul XX, aveam să apară discuții pasionate despre existența în limbajele artistice a unor frapante sinergii. Se vor utiliza termeni nu lipsiți de o anumită ambiguitate: *co-respondențe/ con-sonanțe/ interferențe*, termeni ce sugerează, în percepție, existența unor similitudini și suprapuneri de senzații survenite din *parcursirea* unor limbaje artistice total diferite ca natură.

(Continuare în pag.8)

● **Opera Națională București – 90 de ani de la înființare**
1921, 8 decembrie. Inaugurarea *Operei Române* din București, cu spectacolul *Lohengrin* de Richard Wagner, traducerea St. O. Iosif, dirijor George Enescu, regia Adalbert Markowsky. La ceas aniversar, *Opera Națională București* a prezentat sâmbătă, 3 decembrie, reprezentația – eveniment cu *Lohengrin* (Richard Wagner). Urmează *Gala de balet*, joi, 8 decembrie (ora 19.00). Evenimentele marchează împlinirea celor 90 de ani de la instituționalizarea teatrului liric bucureștean.

STUDENȚI PRACTICIENI – STUDENȚI ACTIV ȘI INTEGRAȚI

STUDENȚI PRACTICIENI
Studenți activi și integrați

STUDENȚI, ORATORI ȘI TEHNOLOGIE DE ULTIMĂ ORĂ

LA UNIVERSITATEA SPIRU HARET

Foto: Mihăiță ENACHE

Întâlnirile Ateneului cultural România de Măine

Fundația România de Măine, Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație, Știință și Cultură, Universitatea Spiru Haret vă invită miercuri, 7 decembrie 2011, ora 18:00, în clădirea din str. I. Ghica nr. 13 – Sala Senatului, să participați la întâlnirea din cadrul Ateneului cultural România de Măine, cu teme:

- Lansarea revistei *CARMINA BALCANICA* (nr. 6/2011)
- RADU CĂRNECI și Antologia sonetului românesc

Participă scriitorii: Ioana Ieronim, Radu Cărneci, Marius Chelaru, Lucian Chișu, N. Georgescu, Florentin Popescu, Ioan Roșca, Baki Ymeri. Invitat special, Excelența Sa domnul Ljubko Arsovski, ambasadorul Republicii Macedonia la București. Moderator: Mihaela Albu, Dan Anghelescu.

Conf.univ. dr. Georgeta Niculescu, decanul Facultății de Educație Fizică și Sport: Am început noul an universitar într-un sediu nou, modern și bine dotat

Care este, stimată doamnă decan, din perspectiva rezultatelor obținute în anul trecut, strategia dumneavoastră în acest an universitar?

Pentru acest an universitar, strategia facultății urmează misiunea academică de învățământ și cercetare științifică, actualizată cu prevederile Legii Educației Naționale. Am început noul an universitar într-un sediu nou, modern și bine dotat, pe care l-am așteptat cu bucurie și care ne motivează suplimentar. Rezultatele obținute în anul universitar trecut sunt multumitoare, dar, în același timp, și provocatoare. Ne dorim un an de succes, în care să asigurăm o pregătire profesională de nivel ridicat atât pentru studenții noștri din ciclul de studii de licență, cât și al celor din ciclul de studii universitare de masterat. În acest sens, strategia facultății se concentrează pe ambițiile corpului didactic de a perfecționa procesul instructiv-educativ al studenților, prin utilizarea tehnicilor de predare-învățare, moderne, specifice domeniului educației fizice și sportului. Cu același interes și responsabilitate, strategia facultății abordează promovarea cercetării științifice de profil, în conformitate cu problematica actuală a societății românești și în acord cu

preocupările internaționale din domeniu. În registrul aceleași strategii, anul acesta, facultatea țintește o mai evidentă recunoaștere națională și internațională, prin activitatea de cercetare efectuată de corpul academic și reprezentarea echipelor de studenți sportivi în competițiile din țară și străinătate.

Cum se va manifesta, concret, această strategie?

Actuala strategie a facultății se focalizează pe procesul formativ al studenților, concretizat în tehnologiile didactice cele mai eficiente, prin utilizare de mijloace didactice cât mai atractive și provocatoare și prin asigurarea unui parcurs continuu de acumulare a cunoștințelor. Acest demers se completează cu o mai atentă și ritmică evaluare pe parcurs a studenților, prin care să monitorizăm nivelul procesului de învățare. În același registru strategic, anul acesta preconizăm gestionarea transferului de cunoștințe de specialitate spre comunitate și mediul educațional, prin practica de specialitate efectuată de studenții și masteranzii noștri în rețeaua școlară și sportivă.

(Continuare în pag.4)

Interviu realizat de Gabriel NĂSTASE

ȘTIINȚA LA ÎNTÂLNIREA CU... FACTORUL UMAN

Amfiteatrul 6 din campusul Didactica al Universității Spiru Haret a găzduit marți, 29 noiembrie, în organizarea Facultății de Marketing și Afaceri Economice Internaționale, *Cercului Științific Studențesc de Creativitate Economică, Filosofică și Sociologică, Centrului de Studii și Mobilități Europene*, lansarea-dezbateri a cărții *Respiritualizarea. Învăț să fii om. Ei despre noi* - autori: Constantin Popescu și Alexandru Tașnadi. Întâlnirea acesta este rezultatul unei munci în echipă, rodul colaborării unei echipe, profesori, studenți de la cercul CEFS, revista universității, Opinia națională, tipografia, televiziunea și radioul România de Măine, a declarat conf. univ. dr. Miltiade Stanciu.

Despre cartea lansată, dar și despre eveniment, a vorbit, în deschidere, decanul Facultății de Marketing și Afaceri Economice Internaționale, prof. univ. dr. Luminița Pistol: Azi, studenții au ocazia să se urce pe culmi înalte ale culturii. Despre organizatori, pot să spun că au dat dovadă de inițiativă și de pricepere. Sunt convinsă că a sosit momentul *respiritualizării*. Această carte, *Respiritualizarea. Învăț să fii om*. Ei despre noi, nu seamănă cu nici

una din câte am citit până în prezent, este o abordare nouă, iar, în știință, răsturnările de viziune au fost rare și la intervale mari de timp.

A fost un prilej de a descoperi faptul că între științele exacte și sentimentele umane există o legătură strânsă și că aceste sentimente nu trebuie să fie ignorate. Știința implică și factorul uman, de care nu trebuie să uităm, așa cum au afirmat cei doi autori ai cărții, Constantin Popescu și Alexandru

Taşnadi: Noi credem că economia, ca realitate și știință se află pe contrasens. Economia omite să ia în calcul natura omenească. Cum să concepi și să produci ceva fără să iei în calcul natura omenească?! Am ajuns să producem, în dispreț, lucruri care ne fac rău.

Și pentru că haretistii sunt o echipă, seara a debutat cu un moment artistic oferit de Facultatea de Arte. Conf. univ. dr. Georgeta

Pinghirciac a prezentat momentul muzical pe care l-a pregătit: *Primiți de la noi un mesaj spiritual, muzical, pe care l-am construit pornind de la ideea că vocea este cel mai plăcut instrument. Va cânta pentru voi Adrian Mărgineanu, absolvent al Facultății de Arte, care a participat la multe spectacole naționale și internaționale. Este aici pentru a vă încanta cu talentul lui.* A fost acompaniat de însăși fosta sa profesoară, conf.univ. dr. Georgeta Pinghirciac. Un moment minunat!

(Continuare în pag.3)

Corina GHIGA

STUDENTII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspunde, de la Facultatea de Drept și Administrație Publică, București

● conf. univ. dr. Florin FĂINIȘ

Noțiuni fundamentale privind mediul și protecția acestuia

Începând cu secolul al XIX-lea, noțiunea *mediu* a fost folosită în sens biologic, ca *ambianța naturală a tuturor viețuitoarelor* și, ulterior, în domeniul geografiei, ca *spațiul locuit și influențat de către om*. În *Le Grand Larousse* din 1972, el a fost definit ca *ansamblul elementelor naturale sau artificiale care condiționează viața omului*. Alte definiții de dicționar s-au orientat către o dublă accepțiune a termenului: *cadru de viață al individului și/sau ansamblul condițiilor susceptibile să acționeze asupra organismelor vii și activităților umane*. Odată cu apariția și amplificarea problemelor ecologice, mai ales în a doua jumătate a secolului trecut, concepția privind mediul ca obiect de interes și de acțiune publică s-a reflectat în termenii actelor normative adoptate în unele țări, precum și în documentele primei *Conferințe a Națiunilor Unite privind mediul* (Stockholm, iunie 1972). Ulterior, acțiunile concrete – de natură economică, juridică, instituțională etc. – în vederea prevenirii și combaterii poluării au reclamat circumscrierea și definirea mai precisă a conceptului de mediu și a elementelor sale componente. Definirea mediului în raport direct cu condiția naturală a omului a dus la formularea sintagmei *mediu uman*, care a făcut tranziția spre conceptul complex de mediu, ce se afirmă astăzi. Pentru Comunitățile Europene, *mediul reprezintă ansamblul elementelor care, în complexitatea lor relațională, constituie cadrul și condițiile vieții omului*. În documentele O.N.U., noțiunea *mediu* nu este, de obicei, precis definită, iar sensul în care este utilizată este amplu și, de aceea, ambiguu. Deci, în absența unui tratat global, nu există o definiție clară a noțiunii de *mediu*. Totuși, de exemplu, *Convenția Benelux în materie de conservare a naturii și protecție a peisajelor* (8 iunie 1982) consideră *mediul natural* ca fiind *mediul natural al omului, cuprinzând elementele abiotice (neviu), precum rocile, apa și atmosfera și elementele biotice (vii), incluzând biocenozele naturale și seminaturale, inclusiv flora și fauna în stare sălbatică*. Legislațiile naționale conferă conceptului semnificații și dimensiuni specifice diverse, de la simpla sa menționare în titlul actului normativ, fără a fi definit expres, la o definiție parțială, cu obiective legislative specifice și până la definiții globale, atotcuprinzătoare sau identificarea mediului ambiant cu resursele poluabile. În legislația românească se folosește uneori și expresia *mediu înconjurător*, pe care dorim să o restrângem, adică să utilizăm doar cuvântul *mediu*, întrucât se subînțelege că tot ce este în jurul nostru face parte din *mediu*. Părerea noastră este că acest cuvânt exprimă o noțiune cuprinzătoare și fundamentală pentru înțelegerea problemelor complexe, inclusiv juridice, care se pun în legătură cu protecția mediului.

Student: *Noțiunea de mediu acoperă o noțiune juridică?*

Profesor: Cuvântul *mediu* nu exprimă și nici nu acoperă o noțiune juridică, ci una globală, utilizată în toate domeniile de activitate, inclusiv în ramurile științei care se ocupă, direct sau indirect, de protecția factorilor de mediu naturali și artificiali. Ca urmare, prin „mediu”, în sensul în care ne interesează în ramura de drept de care ne ocupăm, înțelegem *totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activități umane care, în strânsă interacțiune influențează echilibrul ecologic, determină condiții de viață pentru toate viețile de pe Terra și cele de dezvoltare, în ansamblu, a societății umane*.

Student: *Considerați că noțiunea de mediu, în accepțiunea de mai sus, are un caracter static?*

Profesor: Privit prin prisma reglementărilor legale naționale și internaționale, conceptul definit mai sus are un caracter dinamic, exprimând tendința generală de includere în comunerea sa atât a elementelor naturale, cât și a celor create de om. Având în vedere poziția centrală pe care o ocupă omul în mediul său și interesele sale de a trăi într-un mediu sănătos, despre noțiunea de mediu nu se poate vorbi decât cu referire la om care face parte din mediul natural. Este de înțeles, din definiția dată mai sus, că această noțiune cuprinde atât mediul natural, cât și mediul artificial. Mediul natural se prezintă deosebit de complex și variat, cuprinzând părțile vizibile și invizibile ale naturii, adică tot ce este produs al naturii. Elementele mediului natural sau factorii principali ai acestuia, care reprezintă condiția existenței tuturor viețuitoarelor, inclusiv a omului, sunt: apele de suprafață și subterane; terenurile de orice fel; subsolul acestora; pădurile și toate componentele fondului forestier; aerul și spațiul aerian; fauna și flora terestră și acvatică.

Student: *Legislația românească cum definește mediul?*

Profesor: Actuala O.U.G. nr. 195/2005, în art. 2, definește *mediul* ca fiind: „ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului”. Conform acestei definiții, în accepția globală, realitatea desemnată prin conceptul de „mediu” este alcătuită din: atmosferă, geosferă, biosferă, sociosferă și cosmos. Conceptul de „mediu” are un caracter dinamic, îmbogățindu-se pe măsura cunoașterii și urmăririi funcționării sistemelor protejate în toată complexitatea lor. În această prevedere legală sunt incluse nu numai elementele naturale, ci și cele create de om, adică „mediul artificial” sau „mediul civilizat”. Orientare pe deplin justificată, întrucât relația om-natură, înțelegea ca o conexiune organică, constituie astăzi, mai mult ca oricând una din condițiile esențiale ale nivelului de civilizație, condiția însăși a dăinuirii speciei umane.

Student: *Ce se înțelege prin mediu artificial?*

Profesor: *Mediul artificial* se compune din: *asezăiri umane* care sunt, în principiu, identice cu comunele și orașele, în care locuiesc și își desfășoară activitatea cotidiană oamenii și care înglobează mediul de cartier unde își au domiciliul sau reședința, locul unde se află colectivitatea de locatari, locul de muncă unde își desfășoară activitatea profesională și își petrec o parte însemnată a timpului, școala pentru cei mulți, în primul rând pentru tineri, locuri de odihnă etc.; *tot ce este creat de om și se află în afara așezărilor umane*, adică construcțiile și lucrările realizate de om și așezate dincolo de perimetrul comunelor și orașelor, cum sunt: șoselele, autostrăzile, căile ferate, podurile, viaductele, barajele etc., care datorită importanței economice deosebite pe care o prezintă pentru viața economică și socială, sunt supuse unui regim special de protecție. Este o cerință fundamentală ca fiecare element de mediu (natural și artificial) să fie sănătos, frumos, civilizat, capabil să influențeze în bine viața, activitatea și gândirea umană.

Student: *Cum definim poluarea mediului?*

Profesor: În ceea ce privește noțiunea de „poluarea mediului”, trebuie mai întâi să precizăm că poluarea este un flagel social generalizat pe toată Terra, un pericol care degradează mediul natural și artificial, distruge condițiile de viață. Poluarea poate fi definită ca o acțiune naturală, dar mai ales umană sau a altor vieți, care produce ruperea echilibrului ecologic. Ea dăunează vieții, sănătății, liniștii sau stării de confort a oamenilor și altor viețuitoare ori provoacă pagube economiei prin modificarea factorilor naturali sau a celor creați prin activități umane. Din această definiție rezultă că poluarea poate fi rezultatul unor fenomene naturale sau al existenței unor vieți, dar de cele mai multe ori ea este provocată de activități desfășurate de oameni. În O.U.G. nr. 195/2005 avem definiția noțiunii de *poluare*, care reprezintă „introducerea directă sau indirectă a unui poluant care poate aduce prejudicii sănătății umane și/sau calității mediului, dăuna bunurilor materiale ori cauza o deteriorare sau o împiedicare a utilizării mediului în scop recreativ sau în alte scopuri legitime”, în timp ce *poluantul* este definit ca fiind „orice substanță, preparat sub formă solidă, lichidă, gazoasă sau sub formă de vapori ori de energie radiație electromagnetă, ionizantă, termică, fonică sau vibrații care, introdusă în mediu, modifică echilibrul constituenților acestuia și al organismelor vii și aduce daune bunurilor materiale”. Într-un document internațional intitulat „Regulile de la Montreal”, din 1982, aplicabil poluării transfrontaliere, poluarea a fost definită ca „orice introducere de către om în mediu, direct sau indirect, a unor substanțe sau energii cu efecte vătămătoare, de natură să pună în pericol sănătatea omului, să prejudicieze resursele biologice, ecosistemele și proprietatea materială, să diminueze binefacerile sau să împiedice alte utilizări ale mediului”.

Student: *Există mai multe feluri de poluare?*

Profesor: Poluarea poate fi *naturală*, prin care se înțeleg deșeurile activității vitale a fiecărei specii de viețuitoare, care permite dezvoltarea unor organisme parazite, cum sunt păduchii, viermii, virusurile, microorganismele etc. Apoi, poluarea *industrială*, cu modul de viață urban, unde întreaga activitate se concentrează în spații restrânse; aceasta se referă, de regulă, la anumite grupe de indivizi expuși profesional, precum și la elemente ale mediului artificial. Mai amintim poluarea *agricolă*, unde fenomenul afectează elementul natural esențial pentru producția agricolă – solul – și se realizează o contaminare a produselor alimentare cu substanțe toxice, care apoi se consumă de către populație și animale. După un alt criteriu de clasificare, poluarea poate fi *chimică, fizică* (termică, radioactivă, sonoră, prin vibrații), *biologică* (contaminarea microbiologică a mediilor inhalate și ingerate), *estică* (degradarea peisajului printr-un urbanism necivilizat sau sistematizare improprie concepută, amplasarea de industrii în biotopuri virgine sau mai puțin modificate de către om etc.). Odată cu dezvoltarea și modernizarea vieții social-economice, ce atrage înmulțirea surselor de poluare, are loc și sporirea și diversificarea formelor de poluare a mediului.

Student: *Care dintre aceste forme de poluare este mai nocivă?*

Profesor: Indiferent de forma sa concretă, poluarea, prin natura consecințelor social-economice, în primul rând umane, pe care le produce, cu privire specială la sfera lor de răspândire, apare ca o problemă cu implicații naționale și internaționale. După cum rezultă din definiția dată poluării, echilibrul din cadrul sistemelor ecologice poate fi perturbat ca urmare a unor schimbări sau modificări naturale. Unele specii pot ajunge în situații dezavantajoase pentru existența lor, iar altele se pot dezvolta rapid. Poluarea apare ca o barieră în calea dezvoltării economico-sociale și constituie, totodată, un avertisment, atrăgându-se atenția asupra faptului că bogățiile naturale nu pot fi exploatare, mult timp, nemilos și rațional, că resursele naturale materiale și energetice nu sunt inepuizabile, că ele trebuie folosite rațional și eficient în interesul oamenilor, că dezvoltarea unei industrii nepoluante este singura soluție ce trebuie aleasă pentru dezvoltarea economico-socială. Toate acestea presupun o politică economică națională așezată pe noi și reale principii, precum și stabilirea unei politici a mediului, unei politici ecologice raționale, științific fundamentate. În cadrul acestei politici, lupta împotriva poluării, prevenirea acestui fenomen în toate domeniile vieții economico-sociale trebuie să capete un loc central.

Student: *Referitor la poluare, care este situația din România?*

Profesor: În economia românească actuală, de un nivel tehnologic mediu și lipsit, în cea mai mare parte, de tehnici și tehnologii depoluante, se poate presupune cu temei că, în viitor, va crește ritmul deteriorării condițiilor de mediu. Împotriva fenomenului poluării va trebui îndreptată întreaga gamă a mijloacelor științifice, tehnice și tehnologice și folosite toate reglementările dreptului mediului pentru a-l reduce și, dacă este posibil, a-l elimina treptat din viața economico-socială. Trebuie cunoscute și înlăturate cauzele poluării, și anume: a) ignorarea efectelor negative pe care le pot produce asupra mediului aplicarea cuceririlor revoluției științifico-tehnice; b) înțelegerea greșită a unor

criterii de economicitate și nerealizarea unor investiții necesare prevenirii poluării; c) creșterea sensibilă a pericolului unor catastrofe pentru mediu ca urmare a aplicării tehnologiilor, folosirii instalațiilor și materialelor (deșeurilor) periculoase; d) industrializarea excesivă bazată pe o tehnică avansată dacă nu este corelată cu dezvoltarea unei industrii depoluante; e) rămânerea în urmă a economiei și folosirea unor tehnici și tehnologii depășite în țările slab dezvoltate; f) lipsa unei conștiințe ecologice sau o conștiință foarte scăzută care dăunează mult mediului, deoarece nu ține pasul cu dezvoltarea condițiilor materiale ale vieții, se adaptează mai greu la noile condiții și cerințe privitoare la

păstrarea și îmbunătățirea condițiilor de mediu; g) alte cauze, speciale, ca, de exemplu, radioactivitatea apărută datorită experiențelor nucleare și accidentelor la centralele atomo-electrice, folosirea neștiințifică a pesticidelor și insecticidelor, deșeurile menajere neadministrate corespunzător regulilor de igienă, războaiele de toate felurile, dezvoltarea industriilor de război ș.a. Cauzele poluării se înmulțesc odată cu dezvoltarea economico-socială, deoarece lupta împotriva poluării nu ține pasul cu aceasta. Prezența numeroaselor cauze ale poluării a determinat ca protecția mediului să devină una din cele mai importante și mai arzătoare probleme ale omenirii.

Student: *Se vorbește tot mai mult despre protecția mediului? La ce ne referim, corect?*

Profesor: *Protecția mediului* poate fi definită ca o activitate umană conștientă, științific fundamentată, îndreptată spre realizarea unui scop concret, constând în prevenirea poluării, menținerea și îmbunătățirea condițiilor de viață pe Pământ. Această definiție a protecției mediului a fost dată la noi în vechia lege a protecției mediului (Legea nr. 9 din 1973), care a fost concepută la vremea respectivă cu luarea în considerare a recomandărilor cuprinse în documentele primei Conferințe a O.N.U. privind protecția mediului, din iunie 1972 de la Stockholm, recomandări valabile, în principiu, și în prezent. Actuala reglementare (O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului) nu definește această noțiune. Pentru definirea acestei noțiuni se pornește de la o idee generală ce exprimă modul de viață, individuală și socială, a omului, care constituie condiția morală, spirituală pentru existența și reproducerea acestuia și a societății umane. Un alt punct de plecare pentru circumscrierea conceptului la care ne referim ne este oferit de reglementările legale în domeniu privitoare la sarcinile care stau în fața acestei activități, adică păstrarea echilibrului ecologic, menținerea și ameliorarea calității factorilor naturali de mediu, dezvoltarea valorilor

naturale ale țării, asigurarea unor condiții de viață și de muncă tot mai bune generațiilor actuale și viitoare. Activitatea de protecție a mediului începută cu lichidarea cauzelor poluării, care poate duce la prevenirea consecințelor nefaste ale acestui fenomen ce periclitează, în raport cu timpul și spațiul, viața pe Pământ. Protecția mediului tinde, deci, spre ferirea de influențe negative a mediului natural și artificial prin descoperirea cauzelor poluării și înlăturarea acestora spre binele omului și omenirii. Datorită importanței acestei activități, protecția mediului este o sarcină a întregii societăți și se realizează în interesul tuturor membrilor societății. La rândul ei, protecția mediului are îndatoriri proprii, care rezultă din normele dreptului mediului. Sarcina generală a protecției mediului constă în înlesnirea ocrotirii și formării mediului, descoperirea cauzelor poluării, stabilirea modalităților și condițiilor prevenirii poluării, reducerea și înlăturarea efectelor acesteia și aplicarea acestor modalități în acord cu interesele întregii societăți. Atribuțiile concrete ale protecției mediului sunt stabilite amănunțit în reglementările legale speciale referitoare la protecția diferitelor elemente componente ale mediului natural și artificial.

Student: *Ce a condus la apariția unei ramuri legislative distincte – dreptul mediului?*

Profesor: Cerințele imperative de ordin social, economic, politic, tehnic etc., reglementările juridice adoptate în acest sens, precum și necesitatea sporirii eficienței acțiunii socio-umane în soluționarea problemelor ecologice au determinat formarea unei noi ramuri de drept, *dreptul de mediu*. Acest sector tot mai important al raporturilor sociale, unitar în primul rând datorită valorilor sociale de maximă importanță pe care le ocrotește, în ultimă instanță viața umană însăși, în multidimensionalitatea semnificațiilor sale, este reglementat de o legislație distinctă, ce tinde spre constituirea unui subsistem juridic propriu. De asemenea, existența unei ramuri distincte de drept, dreptul mediului, este impusă și de caracterul relativ unitar al acțiunii sociale privind ocrotirea factorilor naturali sau creați prin activități umane ai mediului ambiant. În teoria generală a dreptului se admite că la baza formării și recunoașterii autonomiei unei ramuri de drept stau anumite criterii, și anume: obiectul reglementării juridice; metoda de reglementare; interesul din societatea respectivă ș.a.

Student: *Am învățat că obiectul reglementării juridice constituie criteriul de bază care servește la gruparea normelor și instituțiilor de drept în diferite ramuri în sistemul juridic dat. În dreptul mediului se aplică această teorie?*

Profesor: Da, prin obiectul reglementării juridice se înțelege un grup de relații sociale distincte sau particularități proprii, specifice. În cazul *dreptului mediului*, această trăsătură specifică a relațiilor sociale, care constituie obiectul reglementării juridice, constă în strânsa lor legătură cu prevenirea și combaterea poluării mediului, cu îmbunătățirea condițiilor de mediu, precum și cu sancționarea faptelor prin care s-au încălcat normele acestei ramuri de drept. Metoda de reglementare este acel criteriu de formare și delimitare a ramurilor de drept pe care statul o alege pentru normarea diferitelor categorii de relații sociale și care face ca prevederile juridice să se separe într-o ramură de drept aparte. În cazul dreptului mediului, acest criteriu se concretizează în folosirea de către stat a normelor cu caracter imperativ, statul impunându-și atitudinea sa tuturor participanților la aceste raporturi juridice, iar aceștia neputându-se deroga prin voința lor de la reguli astfel stabilite.

Student: *Sunt și alte criterii de formare și delimitare a ramurilor de drept?*

Profesor: Interesele din societatea dată reprezintă, în opinia noastră, un alt criteriu de formare și delimitare a ramurilor de drept. Deși adoptarea codurilor a avut un rol pozitiv în procesul de împărțire a dreptului în ramuri, ea nu poate fi considerată cauza apariției ramurilor de drept, fiindcă astfel ar trebui să avem un „drept aerian”, un „drept silvic” etc. Până când nu este exprimat prin intermediul științelor juridice un interes din partea societății, o ramură de drept distinct nu poate lua ființă. Acest lucru apare evident în privința dreptului mediului, dacă avem în vedere că este un obiect al reglementării juridice cu trăsături specifice și o metodă de reglementare juridică au existat de mult timp și, totuși, vreme îndelungată nu a fost recunoscut dreptul mediului ca ramură de drept autonomă. Dreptul mediului înconjurător a apărut și s-a dezvoltat de sine stător având în vedere sarcini imediate și de perspectivă încredințate de societate, în funcție de nevoile de protecție a diferitelor elemente ale mediului amenințate de dezvoltarea și diversificarea industriei, de extinderea urbanizării și modernizarea profundă în toate sferele vieții sociale, de dezvoltarea agriculturii, a circulației aeriene, rutiere și navale, de creșterea explozivă a populației, înmulțirea surselor de poluare și sporirea gradului de nocivitate și persistență a acestora etc. Importanța deosebită a valorilor sociale, precum și necesitatea creșterii eficienței acțiunii socio-umane în soluționarea problemelor de mediu au impus o legislație distinctă ce s-a constituit treptat într-un sistem juridic propriu. Așa a apărut în literatura juridică de specialitate concepția care remarcă în planul dreptului obiectiv, constituirea și dezvoltarea unei ramuri de drept, cu o existență de sine stătătoare, dreptul mediului înconjurător.

Student: *Dreptul mediului este o ramură închisă?*

Profesor: Optând pentru autonomia dreptului mediului, în literatura juridică s-a subliniat că, datorită caracterului său complex, dreptul mediului nu trebuie privit ca o ramură închisă a unui sistem juridic rigid, care este împărțit mecanic și ermetic, separat de diferite ramuri, pledându-se astfel pentru renunțarea treptată la aplicarea mecanică a opiniei privitoare la gruparea strictă a normelor juridice ce reglementează anumite categorii de relații sociale în ramuri de drept. Toți autorii sunt de acord în privința apariției unei noi ramuri a dreptului, distincte – dreptul mediului – impusă atât de importanța maximă a valorilor sociale pe care le ocrotește, cât și de caracterul relativ unitar al acțiunii sociale privind ocrotirea componentelor naturale sau create prin activități umane ale mediului înconjurător. Considerăm că sistematizarea instituțiilor juridice specifice protecției mediului în cadrul unui domeniu autonom, deci în cadrul unei ramuri de drept distincte, ar trebui să ducă la o mai mare eficiență. Într-adevăr, formarea și dezvoltarea unei concepții juridice unitare privitoare la protecția mediului în cadrul unei ramuri distincte pot fi mai utile pentru ocrotirea și dezvoltarea condițiilor de viață, decât dispersarea forțelor și, deci, diluarea normelor și instituțiilor juridice respective în mai multe ramuri de drept sau necuprinderea lor în sistemul niciunui astfel de domeniu al dreptului. Interesul public ca normele juridice privitoare la protecția mediului să se constituie într-o ramură de drept distinctă capătă, astfel, o consistență practică, făcând posibil ca eforturile legislative și cele îndreptate spre aplicarea consecventă a normelor dreptului mediului să fie concentrate cu mai mare eficiență în aceeași direcție, în vederea realizării aceluiași scop: protecția și dezvoltarea condițiilor de mediu în interesul tuturor viețuitoarelor.

Unde ne sunt absolvenții

Aneta Stan, interpreță inegalabilă a cântecului dobrogean, s-a născut în orașul Cernavodă, într-o familie de cernavodeni cu iubire pentru muzica tradițională dobrogeană, care au crescut cu drag patru copii, ca „patru frați într-un cojoc”. Susținută de tatăl său, debutează în lumea muzicii în anul 1968, când se alătură ansamblului „Brăulețul”. Își continuă cariera în ansamblul *Rapsodia română*, din care au făcut parte cei mai buni cântăreți de muzică populară ai țării. În 1997 se alătură unui alt ansamblu folcloric, *Ciocârlia*, din care face parte și în prezent, și unde are menirea de a fi *vocea Dobrogei*. Devine, în cei peste 40 de ani de carieră, cea mai iubită cântăreață de muzică populară dobrogeană. Adevărată „Școală de Folclor”, ansamblul *Ciocârlia* a reunit, de-a lungul timpului, nume celebre ale folclorului muzical și coregrafic românesc, impunându-se în conștiința publică drept un etalon de ținută artistică. Ansamblul efectuează numeroase turnee peste

ANETA STAN

„Mândră fată dobrogeană...”

Conf. univ. dr. George GRIGORE
Prodecanul Facultății de Arte

hotare, lăsând peste tot o excelentă impresie artistică. În ultimii cinci ani, a întreprins turnee în Franța, Belgia, Germania, Grecia, Iugoslavia, Ungaria, Austria, Italia, S.U.A., Polonia, Bulgaria, R.P.Chineză, Republica Moldova, Kazahstan, Kirghizstan. „Dacă ar fi să fiu întrebată ce înseamnă pentru mine ansamblul *Ciocârlia*, aş răspunde că înseamnă o muncă asiduă, un ansamblu mare, o instituție de cultură și nu în ultimul rând, un câștig - pâinea cea de toate zilele. Fac parte din *Ciocârlia* din anul 1997, iar înainte, am fost în ansamblul *Brăulețul*. De acolo, am plecat prin concurs în marele ansamblu *Rapsodia română*. Am copleșit minunați, aici, la ansamblul *Ciocârlia*. Iată, am sărbătorit și 40 de ani de carieră, în care, spun eu, am slujit cu multă dragoste Dobrogea, pe care o iubesc și am reprezentat-o cu cinste, atât în țară, cât și peste hotare. Pentru mine, Dobrogea înseamnă acasă, dragostea mea, munca mea asiduă de patruzeci de ani. Până în prezent Dobrogea nu a avut prea multă vizibilitate în spațiul consacrat muzicii populare. Abia acum încep să mai apară unele talente. Cred că suntem singura zonă săracă în cântăreți. Însă sunt hotărâtă ca, mai târziu, să mă ocup mai mult de acest aspect și voi dovedi întregii țări că Dobrogea are cântăreți. Pentru viitor am mai

multe proiecte de televiziune și intenționez să scriu o carte. Voi face și un CD, dar mai încolo, însă, acum, mă interesează să mă relansez cu alte proiecte”.

Aneta Stan m-a fermecat de când eram mic copil și ascultam la radioul agățat în peretele din bucătăria părintească din satul Scorțeni de Prahova melodia cu „*Triști și negri rămân norii, Hai Dunărea mea, Toamna când pleacă cocorii..*” și alte perle culese din apele Dunării, spuma mării și ghiolurile deltei. A debutat cu nestemate, de la *Flăcăii din Dobrogea* și *Doina fetei dunărene*, o doină absolut excepțională, cântecele curate și șlefuite prin glasul și suflul domniei sale, culese și adunate de prin sate, de la „Bătrânul haiduc Șteflea”, cum spunea într-un interviu la Radio Constanța, din decembrie 1993. Înregistrările radio și de televiziune, cu doinele frumoase și cântecele atât de sensibile, au făcut-o să fie iubită și îndrăgită de oameni, pentru că ani de-a rândul a adunat perle după perle, texte originale și costume populare rare. Trebuie să cunoști foarte bine zona și să-ți formezi un stil propriu, să aduci cântece noi... ceea ce se întâmplă destul de rar. Din discografia alesei interprete putem menționa: *Ceață, ceață negureață, Primăvara a*

sosit, Toată lumea zice, Pădure verde de fragi, Răsărit de soare deasupra Deltei, Plină-i lumea de dor, La cramă la Murfalar, Lume, lume, draga mea.

„Deși aveam o carieră în spate, la un moment dat, dorința de a-mi îmbunătăți cultura muzicală, și nu numai, m-a determinat să urmez Facultatea de Muzică a Universității Spiru Haret din București. Am vrut să cunosc în profunzime muzica dobrogeană, ținând cont de ritmul deosebit pe care îl are. Având foarte multe culegeri, dar și creații recunoscute de Uniunea Compozitorilor încă din 1969, le imprimam neștiind să scriu pe note și atunci sunam la marii dirijori cu care am și colaborat ulterior, excepționalul Ionel Budișteanu sau Constantin Arvinte. În prezent sunt un om împlinit din punct de vedere al carierei profesionale, dar singurul mare regret al meu este că nu am copii. În schimb, m-a înzestrat bunul Dumnezeu cu 12 nepoți(...) Am în memorie vocea mamei mele, pe care chiar am înregistrat-o pe bandă de casetofon, cu toate rugile și descăn-tecele ei. Dacă va voi Dumnezeu vreau să scot o carte cu toate leacurile, ce știu că va fi folositoare tuturor românilor. Mirul acesta de a cânta mi l-a dat Dumnezeu...”

Absolventa noastră, cea care s-a implicat în cercetarea folclorului dobrogean cu atâta ardoare, a lăsat în urma sa amintiri de neuitat, atât prin colaborarea cu TVRM, dar și prin relația specială pe care a avut-o cu cadrele didactice și cu colegii de clasă. Cântecele Anetei Stan sunt un adevărat balsam pentru suflet și inimă. Ele continuă să aducă alinare, căldură și speranță acolo unde numai muzica mai poate pansa inimi. Balsam de of și dor, vocea inconfundabilă a mării interprete dă o notă aprofundată versurilor parcă țesute cu fir de aur, cu raze de soare dunărean, dobrogean și tomitan.

Facultatea de Sociologie-Psihologie găzduiește seminarul PCM® introductiv intitulat

Comunicarea eficientă în afaceri

Echipa Lifelong Learning Solutions organizează seminarul PCM® introductiv, intitulat *Comunicarea eficientă în afaceri*, în perioada 16-18 decembrie 2011, între orele 9,00 și 17,30.

În acest seminar sunt oferite instrumente pentru a comunica mai eficient și pentru a înțelege, în același timp, atât propria personalitate, cât și pe a celorlalți. Modelul și metodologia prezentate în cadrul programului sunt cele dezvoltate de dr. Taibi Kahler.

Modelul Procesului Comunicării® (PCM® = marcă înregistrată) este un model de comunicare, o teorie a personalității și un instrument de management, ce poate fi utilizat în toate interacțiunile personale și profesionale ale oamenilor.

Tipul acestui seminar este recunoscut internațional și este inclus atât în programul de certificare „PCM – Train the Trainer” (<http://www.process-communication.ro/tot.htm>), cât și în programul „PCM – Train the Coach” (<http://www.process-communication.ro/ttc.htm>).

Lifelong Learning Solutions oferă facilități speciale coach-ilor, medicilor, profesorilor, psihologilor, specialiștilor în resurse umane, trainerilor, studenților, masteranzilor și doctoranzilor pentru a folosi PCM® ca instrument al dezvoltării lor personale și profesionale, finanțând cu până la 25% un anumit număr de locuri în fiecare sesiune.

Traineri certificați PCM®: Ane-Mary Ormenisan și Anca Coman

Numărul de locuri disponibile: 16 - dintre care șase beneficiază de finanțare parțială. Taxa de participare: 2040 lei (TVA inclus) însumează costurile celor trei zile de training, profilul individual de personalitate, planul personal de acțiune pentru succes, manualul de curs, două pauze pentru cafea și masa de prânz pe parcursul fiecăreia dintre cele trei zile). Finanțarea parțială se acordă numai participanților din categoriile profesionale menționate mai sus, în baza unei copii scanate a documentului oficial, care atesta respectiva apartenență. Termenul limita pentru înscriere și achitarea taxei: 9 decembrie 2011.

De reținut: Orice persoană care dorește să intre în posesia profilului individual de personalitate (fără a fi condiționată de participarea la vreun curs) poate solicita primirea acestuia prin intermediul unui trainer certificat oficial, dacă achită în prealabil taxa de 142Euro (TVA este inclus). După verificarea plății este activată parola de acces pentru efectuarea on-line a testului. Rezultatele acestuia sunt consemnate într-un manual explicativ de aproximativ 40 de pagini, sunt strict confidențiale și cuprind inclusiv recomandări cu privire la acțiunile care pot conduce la optimizarea performanțelor profesionale, a dezvoltării personale și a interrelaționării cu ceilalți. Este recomandabil sprijinul trainerului certificat atunci când analizați rezultatele testului.

Detalii semnificative referitoare la conținutul seminarului: <http://www.lifelong.ro/comunicarea-eficienta-in-afaceri>

ȘTIINȚA LA ÎNTÂLNIREA CU... FACTORUL UMAN

Foto: Mihăița ENACHE

(Urmare din pag.1)

S-a vorbit despre carte și au fost transmise autorilor felicitări.

Am citit cartea și, pe măsură ce citeam, m-a impresionat faptul că am găsit doi prieteni în personajele cărții, Sandu și Ghiță. O altă viziune a existenței umane în secolul 21! Cartea este structurată în două părți: prima parte – Ce înseamnă să fii om, și partea a doua – Ei despre noi. Cele două personaje ne ajută să ne redescoperim pe noi înșine, ne ajută să căutăm și să descoperim fericirea. Se vorbește despre speranță, spiritualitate, puterea minții, a sufletului. Pledăm pentru soluția respiritualizării așa cum am găsit scris în carte. Concluzia mea: aceasta este o carte de suflet, a spus lector univ. dr. Ramona Ștefănescu.

Conf. univ. dr. Ilie Șimon: Este o onoare să particip la acest eveniment, eu am fost la un moment dat coleg cu acești profesori. Cred că această carte este rezultatul unui studiu asiduă, un surplus de informație, care se dorea împărtășită. Cei doi au reușit să se desprindă puțin de domeniul lor și să se întrebe dacă nu cumva omul este mai important decât bogăția. Și printr-un dialog ei încearcă să definească acest lucru. . . Acum vă las plăcerea de a citi cartea. O să închei cu un citat din Brâncuși: „Atunci când încetăm să mai fim copii suntem deja morți”.

Impresiile masterandului Valentin Calinoviici, de la Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale, care este și președintele cercului CEFS, au urmat în desfășurarea evenimentului. Acesta a declarat: De fiecare dată când citesc o carte mă gândesc că este posibil ca ea să îmi schimbe viziunea. Respiritualizarea înseamnă o reumplere. Cizele ne apropie de adevăratul sens al vieții. Vă recomand să citiți această carte. Fiecare frază vorbește despre încrederea în ceilalți. Este frumos să ne dorim împlinirea și să o

obținem, despre asta vorbește această carte. O să închei cu un gând, pentru că tot ce rămâne este cuvântul: „Am irosit timpul, iar acum el mă irosește pe mine”.

Nimeni nu poate vorbi mai adevărat despre o carte decât autorii ei, prin dialog între ei doi și public. Într-un tandem perfect, cei doi se completează. Afirmațiile unuia sunt preluate, punctual, de celălalt. Pe planetă, economia este cancrinoasă. Este subordonată total profitului. Economia este un organism viu, prin urmare ar trebui să existe conceptul de economie sănătoasă și economie bolnavă. Economia este educație și, privitor la educație, topul universităților este eronat, noi am elaborat o nouă metodologie de clasificare, am dezvoltat 12 amprente/criterii, care includ și factorul uman și fericirea lui. Noi vrem să vorbim despre o nouă economie, **economia**, o economie care țină cont de factorul uman. Am compus și un imn al economiei, și pledăm pentru un jurământ al profesorului, am și creat unul. Iar imnul vieții, care ne călăuzește și pe noi, este chiar de la Maica Tereza de Calcutta. Îmi permiteți să vă șochez? E mare noroc pe omenire că a venit criza. De ce? Pentru că ea, criza, este expresia unor excese și deficite care tulbură

deficitul de iubire, excesul de lăcomie. Criza este, de fapt, morală, spirituală.

Discuția a evoluat, profesorii s-au bucurat de un public receptiv, care a contribuit la transformarea comunicării într-una foarte dinamică și beneficia studenților, participanți în număr mare. De când suntem profesori, am tot citit cărți și ne-am dat seama că pentru a fi un bun profesor trebuie să nu te limitezi, să vezi interacțiunile domeniului pe care îl predai cu celelalte domenii. Din asta se naște creativitatea. Viața se împarte în trei mari categorii pe care le trăim: viața în comunitate, munca și iubirea. Ce se constată: o dependență de muncă, de munca de tip job, și puțin carieră. „Omul după ce se naște se gândește cu tristețe că trebuie să moară și uită să trăiască” (Euripide). Calitatea anilor și nu cantitatea contează. Dacă iubești ceea ce faci și faci ceea ce iubești, productivitatea crește.

Discursul celor doi profesori a fost plin de înțelesuri, aceștia au tratat probleme cu care se confruntă omul: Un om este înzestrat cu tot ce are nevoie pentru a trăi în comunitate, deși acum totul se întoarce împotriva noastră. Decăderea omului vine din acțiunile lui: avuție fără muncă, politică fără principii, știință fără umanism, probleme care îi disturbă existența, probleme care ar pute fi remediate dacă am renunța să mai fim lacomi și ei excesiv de egoiști: Noi vorbim despre economie sănătoasă în mediu natural sănătos. Natura este în noi (părințele Stăniloaie). În

Prof.univ.dr.
Constantin C. Popescu

Prof.univ.dr.
Alexandru Tașnadi

Imnul Economiei

Ecologia este o înțelepciune: acordează-o sistemic.
Ecologia înseamnă iubire: câștig-o pe merit.
Ecologia e cunoaștere: folosește-o cu responsabilitate.
Ecologia înseamnă ecologie: îndepărtează-o de excese și deficite.
Ecologia înseamnă armonie: asigură-i coerența.
Ecologia e raționalitate: subordonează-o omului.
Ecologia e o speranță: promovează-o constant.
Ecologia e credință: rezonează-o cu întregul viu.
Ecologia înseamnă spiritualitate: alimentează-o la valorile sensului.
Ecologia înseamnă cultură: păstrează-i diversitatea.
Ecologia e un joc: armonizează-l instituțional.
Ecologia înseamnă viață: integrează-o holistic.

Prof.univ.dr. Constantin C. Popescu

ziua de azi, economia nu respectă armonia. Exemplul cel mai elocvent vine din fizica cuantică, acordare, coerență rezonanță. Economia nu este în acordare cu natura, nici măcar cu omul, este tributară producției. Nu există coerență și nici rezonanță. . .

Împlinirea lansării-dezbateri stă în discuția lansată de curiozitatea studenților cu privire la carte, din care am reținut:

Valentin Calinoviici: Eu sunt un lacom, m-am născut așa, și așa rămân, am nevoie de gadgeturi, laptop, tabletă, telefon. Nu credeți că și lăcomia asta este un lucru benefic, pentru că sunt oameni care primesc un salariu pentru a construi aceste obiecte?

Răspunsul profesorilor nu s-a lăsat așteptat: Sunt mulți studenți care au supraviețuit și fără ele și în trecut nici măcar nu știau de ele, dar, noi nu pledăm pentru întoarcere în trecut, ci pentru cumpănare.

Rodica Stăniloiu: Aș dori să vă adresez două întrebări: Există soluție la egoismul uman? Putem trăi fără spiritualizare?

Răspunsul autorilor: Omul se naște egoist. Noi vorbim despre excesul de egoism, care duce uneori la dezastre. Vi se pare normal să existe trei oameni a căror avere să fie egală cu averea cumulată a peste trei milioane de oameni? Situația asta este reală. Fără

spiritualizare viața nu are aceeași valoare. Noi ne naștem și trăim în comunitate.

Am luat parte, în mod real, la un eveniment în cadrul căruia unul dintre cele mai importante subiecte tratate a fost existența umană. O seară plină de spiritualitate nu poate fi redusă la o concluzie scurtă. Putem doar să subliniem o învățătură: o carte nu este o carte dacă o ții în bibliotecă, este o carte doar atunci când o citești. Economia nu este economie, este știință. În final, contează doar oamenii pe care îi cunoști și cărțile pe care le citești.

Imnul vieții

Viața e o oportunitate: profită de ea!
Viața e frumusețe: admir-o!
Viața e un vis: fă-l să devină realitate!
Viața e îndatorire: împlinește-o!
Viața e un joc: joacă-l!
Viața e un mister: cunoaște-l!
Viața e o promisiune: păstrează-o!
Viața e durere: depășește-o!
Viața e un cântec: cântă-l!
Viața e o luptă: du-o!
Viața e o aventură: înfrunt-o!
Viața e viață: salvează-o!

Maica Tereza de Calcutta

Prof.univ.dr.
Luminița Pistol

Conf.univ.dr.
Miltiade Stanciu

Să ne cunoaștem profesorii

GEORGE GRIGORE un umanist al prezentului

Conf. univ. dr. Sabina IVAȘCU

Niciodată istoriile despre *Arte* nu vor înceta să descrie, să clasifice, să delimiteze. Artele sunt diverse - statice sau mobile, minore sau majore, adresându-se întotdeauna publicului iubitor de frumos. Dar tot ele, *Artele*, sunt acelea care vor încerca mereu, prin varietatea exprimărilor, să exercite o puternică influență asupra publicului, modificând, prin emoțiile transmise acestuia, percepțiile despre lume, natură, existență, pentru lungi perioade de timp. Rolul principal în această fascinantă misiune îl revine - alături de alte domenii artistice - Artei Teatrale. Însă, atunci când cel care face legătura între public și scenă este înzestrat nu doar cu minunatele haruri ale artei actorului, ci și cu priceperea și talentul modelatorului, îndrumătorului de rațiune, suflet și spirit - specifice mentorului de înaltă ținută profesională - putem spune că suntem în fața omului de tip renascentist.

Născut în anul 1961, în localitatea Școarțeni, comuna Mislea, jud. Prahova, actorul și profesorul George Grigore a obținut, în 1996, Diploma de Licență în profilul *Artă Teatrală*, specializarea *Actorie la Academia de Teatrul și Film* - București; 2002 - Cursuri cu profil didactic (modul psiho - pedagogic) *Universitatea Ecologică București*; 1999-2001 - Studii academice postuniversitare la Școala Națională de Studii Politice și Administrative (S.N.S.P.A.) - Facultatea de Comunicare Socială și Relații Publice *David Ogilvy*; 2001-2002 - Studii postuniversitare de specializare, *Universitatea București, Facultatea de Drept* - Specializarea: *Drept Internațional*. Înzestrat cu talent și pasiune și pentru studiul istoriei, urmează și absolvă, în 2010, un curs de *Inițiere în Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii*, organizat de Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române. Din bogata și complexa prezentare a activității domnului George Grigore, care s-ar putea desfășura în zeci de pagini, mai selectăm: studii doctorale și diplomă de doctor în *Artă Teatrală* obținută la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică *I.L. Caragiale* București; conferențiar universitar doctor, prodecan al Facultății de Arte (Teatrul și Muzică) a Universității *Spiru Haret*, după ce

îndeplinit, anterior, funcția de cancelar și de decan.

În activitatea scenică, la *Teatrul de Comedie*, iubitorii de teatru l-au văzut și admirat în numeroase roluri, începând cu anul 1993. În aprilie 2011, în spectacolul lectură *Mircea Șeptilici sau Ultimele două ore din viața unui artist*, de Candid Stoica, regia artistică Candid Stoica, desfășurat în foaietul Teatrului de Comedie, a evoluat în rolul *Primul Vizitator*.

Lista colaborărilor în film, în țară și străinătate, este, de asemenea, extrem de vastă, începând din anul 1992. Dintr-o listă impresionantă, reținem: *Timpul liber*, regia Valeriu Drăgușan, *Eu sunt Adam*, regia Dan Pița, *Femeia în Rosu*, regia Mircea Verou, *Dublu Extaz*, regia Iulian Mihu, *Napoleon - Bătălia de la Austelitz*, regia Martin Papirowschi, docu-dramă, coproducție ZDF- Parafilm 1997, *Scufundarea Bataviei*, regia Martin Papirowschi, docu-dramă, coproducție ZDF - Parafilm 1997, nominalizat la premiile Emmy, înscris la premiile Oscar, *Nostradamus-Prophet des Untergangs*, regia Gunter Klein, documentar artistic, seria: *Sphinx - Geheimnisse der Geschichte* (1988), coproducție româno-germană, Parafilm-ZDF 1999, rolul principal - Nostradamus, *Proprietarii de stele*, regia Savel Stopul, *Misterul Romanovilor*, regia Martin Papirowski, producție Parafilm și Digital Drama Film Production Hamburg 1999, *Dark Prince - The True Story of Dracula*, regia Joe Cappelletti, 2000, *Capul Horne - Tara de Foc*, regia Gunter Klein, producție ZDF - Parafilm 2000, *First Gipsy in Space*, regia Agneta Olson, Suedia, 2001, *The Money Man*, regia Andy Lupu, *Callas Forever*, regia Franco Zeffirelli, *Madhouse*, regia William Butler, Madhouse Productions LLC, C/O Hollywood, USA și Media Pro Studios, *Modigliani*, regia Mick Davis, *James sau Gun Powder, Treason and Plot*, regia Gillies Mac Kinnon, *Tornado - Legende de tornadei*, regia Alain Jakubowicz, Canada 2004, *Sliding Dice*, regia John Riley & John Ketchum, 2003, *French Revolution*, regia Douglas Shultz, 2004, *Blood Rayne sau Prințesa Vampirilor*, regia Jwe Boll, 2004, *Michelangelo Superstar*- regia Martin Papirowschi, Parafilm & ZDF, docu-dramă, septembrie 2004, *Jacquou le croquant*- regia Laurent Boutonnat,

2005, *Ecaterina cea Mare a Rusiei*, regia Louise Wagner-Ross, 2006, *Tubul cu oxigen*, regia Adina Pintilie, *Când bobul nu moare*, regia Sinișa Dragin, *Apostolul rege*, regia Martin Papirowski, *Ghoul - The Dead are Waiting*, regia Gary Jones, *Barbarosa*, coproducție Martinelli Film Company Italia - Castel Film România, regia Renzo Martinelli, *Coronation Street-Romanian Holiday*, coproducție ITV Granada Television-London-England & Castel Film România, iulie 2009, *Imperium - Pirates&Knights - Terra X* - docu-dramă, producător S.C.Men@Work Film Production S.R.L., prin Martin Papirowski coproducție România-Germania, regia Gunter Klein, martie 2011, *The Wolfman*, regia Louis Moumeau, octombrie 2011.

Colaborările cu Radio România, secția de teatru radiofonic, sunt numeroase și cuprind atât secțiunea de divertisment, dar și de dramaturgie clasică și contemporană. Deasemenea sunt numeroase colaborările cu televiziuni precum Pro Tv, Acasă Tv, Antena 1, Prima Tv, TVRM, TVR, TVR Cultural etc. Numeroase sunt și satisfacțiile oferite de premiile și diplomele obținute de studenții și masteranzii pe care i-a coordonat, singur sau împreună cu regretata actriță și profesor universitar Lucia Mureșan, pentru spectacolele puse în scenă la facultatea de Arte a Universității *Spiru Haret*. Portretul conf. univ. dr. George Grigore ar fi incomplet dacă nu am aminti despre activitatea sa științifică, despre activitatea managerială. Și tot nu este de ajuns. O prolifică activitate publicistică, respectiv articole și cărți publicate, începând cu anul 1981, conturează o personalitate complexă. Alte date despre George Grigore reliefează multitudinea activităților conexe și recunoașterea în plan internațional: prezent pe www.IMDb.ro (The Internet Movie Database - The biggest, best, most award - winning movie site on the planet) cu filmele: *Coronation Street: Romanian Holiday* (2009), *Ghoul* (2007), *La urgență* (2006), *The Prophecy-Forsaken* (2005), *Dracula III-Legacy* (2005), *Madhouse* (2004), *Nature Unleashed-Tornado* (2004), *Dark Prince-The true story of Dracula* (2000), *Sphinx - Geheimnisse der Geschichte* - *Nostradamus* (TV Series Documentary; 1999); pe www.diguidelibrary.com (U.K.), www.CinEmotion.com

(Franța) - Toutes vos emotions TV-DVD (Quelques films de George Grigore), pe Filmova database (www.FDb.cz - Cehia) etc; evaluator domeniul *Teatru* - etapa interviu - în evaluarea academică a candidaturilor la burse - Centrul Național pentru Burse de Studii în Străinătate din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului - 2008 și 2009, menționat în Enciclopedia Personalităților din România *Hubners Who is Who* - 2008 (biografii ale personalităților din economie, politică, știință, cultură și artă; www.whoiswho-verlag.ch), menționat în *Wikipedia, the free encyclopedia* ca actor, scriitor, profesor și doctor în Artele Teatrului. Membru al Societății Naționale *Spiru Haret* pentru Educație, Știință și Cultură, din ianuarie 2009. Membru al *Rețelei de Arte Împreună - Rețeaua Națională de Arte pentru Comunitate* ce reunește specialiști din domeniul stimulării prin arte combinate a persoanelor cu dizabilități - din februarie 2010.

O asemenea alcătuire - de pasiune pentru teatru și știință, pentru istorie și artă, pentru de valorile trecutului dar și pentru de responsabilitatea de a se implica creator în prezent - se află într-o armonioasă îmbinare în persoana unui umanist poposit parcă dintr-o lume a lui Cervantes. Cel ce îl întrușează într-un film pe Nostradamus apoi, în altul, pe Apostolul Ioan, cel ce poate zămbi onorat publicului ce-l aplaudă la căderea cortinei, ca apoi să zămbească cu aceeași căldură a inimii solicitărilor studenților pe care îi îndrumă și încurajează - este dragul și unicul - fiecare autentic slujbaş al artei este și rămâne unic - așa este al nostru coleg, actorul și profesorul George Grigore!

Scrisul ca o taină

COBORÂREA ÎN HÂRZOB

Prof.univ.dr. Nae GEORGESCU

Așadar, ce se poate spune, ca pentru o lectură completă și fertilă, despre virgulă? Cuvântul este latinesc: *virga* a dat, la noi, vargă, vergea. Dan Botta are o explicație fascinantă la expresia latinească *virgeum opus* (lucrare de nulele) pe care o regăsește în românescul *vârzip, hârzip, hârzoapă, hârzip, hârzoabă*. Sensul în românește: „paner elipsoidal din împletitură de cetină”. Redăm, fără pretenția de a-l verifica științific, articolul său de dicționar: „cerc de alun cu împletitură de tei pe care se așează strecurătoarea de caș”, „cerc de lemn împletit la mijloc cu coajă de mestecăn și sfiori care se aplică la picioare pentru a împiedica scufundarea lor în zăpadă”; mai departe: „*policandru* - probabil la început cerc de lemn împletit la mijloc, atârând de tavanul bisericii; apoi *vârtej* cu ajutorul căruia se ridică sau se coboară ceva; apoi *funie*, apoi *nuia*, despicătură la vârful coarnelor de cerb, provenind din creșterea a două sau mai multe raze”. Dan Botta trimite și la bulgărescul *virzop* cu sensul legătură, fr: *botte, faisceau*. Iată câte sensuri într-un arhaism românesc, astăzi aproape pierdut. Dicționarele actuale mai dau încă: funie groasă folosită la ridicarea ori coborârea greutăților din adâncimi, și expresiile: „a cădea cu hârzipul din cer” = a veni, a pica pe neașteptate. Alt sens: coșuleț din cetină de brad în care se păstrează păstrăvii afumați.

Atât despre hârzip, pe care Dan Botta îl găsește în *viridium opus* arătând că sensul bulgăresc (absolutizat de lingvistica oficială) se subordonează acestui sens general greco-latino-bizantin (trac). E ușor de văzut în *coborârea cu hârzipul* acel „deux ex machina” al tragediei grecești (și latinești) - care venea în scenă chiar într-un *coș de nulele* coborât de deasupra scenei și rezolva conflictul atunci când autorul nu mai găsea soluție omenască.

Am redat un sens latent al lui *virga* latinesc. Avem, însă, și sensul direct, ușor recognoscibil: *vargă, vergea*. Diminutivul latinesc: *virgula* (vârguță) a dat în limbile europene chiar denumirea semnului ortografic: *virgulă*. Cuvântul provine dintr-un radical indo-european cu sensul general de creștere vegetală. Termeni înrudiți fonetic ce concură la crearea unei etimologii afective mai sunt *vireo, virere* = a fi verde, etc. Am putea vorbi aici despre *ramura de aur*, acea nuielușă ascunsă în vegetația câmpului sacru pe care, găsind-o, Eneas merge cu ajutorul ei în lumea umbrelor (vezi Virgilius, Frazer). Nuiaua este unul din atributele lui Hermes (alături de arpile de la picioare) ca zeu al drumurilor. Într-un relief păduros și accidentat, a face o potecă, apoi un drum, este treabă zeiască: Hermes zboară pe deasupra și, cu varga sa, „desenează”, indică variantele optime pentru umblat, pentru călcat cu piciorul. Mai înainte de a fi știința textului, *hermeneutica* este știința de a te orienta într-un spațiu geografic. Limba română are expresia „a da drumul”, comentată de Pușcariu iar apoi de Noica: nu este suficient să eliberezi pe cineva dintr-un spațiu claustrat, trebuie să-i mai dai și drumul, să-i arăți cum se ajunge la un drum ca să scape de hățișul reliefului. Cam așa este și cu un text: te orientezi în interiorul lui cu virgula, ea „îți dă drumul” în el privindu-l de sus și de jos în același din timp, din sine însuși și din tine însuși. Cobori și urci în hârzip, printre virgulele textului.

Lansare de carte

Biserici, secte, erezii?

Dialoguri fără prejudecăți despre marile tradiții creștine

Tradițiile creștine sunt legate de sărbătorile religioase, mai importante, în care Biserica a jucat și joacă un rol esențial, atât în păstrarea, dar și în transmiterea lor. Volumul *Biserici, secte, erezii?* Apărut la editura *Vremea* cuprinde convorbiri cu teologi, filozofi și istorici ai creștinismului aparținând mai multor tradiții creștine din România. Volumul va fi lansat luni, 5 decembrie, ora 17.30, la Centrul *Sfinții Petru și Andrei* (Intrarea Christian Tell nr. 18B, sectorul 1, București). La evenimentul de lansare, cartea va fi prezentată de Cristian Bădiță, Lucian Dincă, Emanuel Conțac și Silvia Colfescu, directorul editurii *Vremea*.

Mihaela Radian, născută Grozea, absolventă a Liceului de Arte Plastice *N.Tonitza*, București, și a Institutului de Arte Plastice *N. Grigorescu*, București, Facultatea de Arte Decorative, Secția Textile-Imprimeuri, membră a Asociației Artiștilor Plastici, București.

Activități artistice, participări la expoziții: • 1975 decembrie, Expoziție de artă vestimentară „Atelier 35”, sala Onești, București • 1978 august, Republicana de artă grafică, sala Dalles - București, cu lucrarea „Atelier de țesătorie” • 1978 decembrie, Salonul de Arte Decorative (Muzeul Colecțiilor de Artă) • 1979 mai-iunie, Expoziția de artă plastică Brașov • 1979 decembrie, Salonul Municipal de Artă Decorativă, București (Muzeul colecțiilor de artă) • 1980 mai, Expoziția de miniaturi textile, București - sala Eforie • 1980 decembrie, Expoziție de artă vestimentară, Hanul cu Tei, București • 1982 martie, Expoziție de artă vestimentară Căminul Artei, București • 1982 Expoziție de miniaturi textile • 1984 Târgul de artă, sala Dalles București (vestimentație) • 1985 Târgul de artă, sala Dalles (pictură pe lemn) • 1986 septembrie, Expoziție de grup, Hanul cu Tei (Atelier 35), vestimentație • 1996 noiembrie, Expoziție de artă din cadrul Târgului Turismului (Casa Poporului), pictură pe lemn • Din 1974 până în 1999 a lucrat în centre de creație textilă (imprimeuri) ale Centralei Mătăsii, Inului și Cănepii-București, perioadă în care a realizat aproximativ 1.000 modele de imprimeuri, multe fiind prezente la diferite târguri interne și internaționale

Aristotel BUNESCU

Invitațiile Doamnei Pictura

Mihaela Radian, un artist complet

Mai fac un pas în Parcul Herăstrău. Încă unul și încă unul. Așa începe un nou drum către Pavilionul B, din zona *Expoștora*, unde sunt ferit de provocările dezagreabile ale cotidianului bucureșean. Mai mult, găsesc comori de artă plastică. Mai mult, găsesc oameni curați, artiști care își dau viața pentru armonia cromatică și a formelor. Așa se întâmplă și azi, când intrai și privești tablourile, cu gândurile în altă parte. Dar... la stai puțin, ce e asta ? Aici este un artist adevărat. Salut politicos doamna din sală. Probabil că este chiar autorul. Trec mai departe, alte și alte tablouri de valoare autentică. Fac tot turul, cu convingerea că am intrat în contact cu universul special al unui pictor. La final, ne prezentăm. Era chiar omul care semna lucrările, doamna Mihaela Radian. O felicit, în mod neformal, pentru tot ce a realizat și am putut vedea în acest pavilion.

Apoi, lunile trec, o revăd pe doamna Radian la diferite expoziții. Este o prezență care se remarcă imediat prin eleganță și prestanță. Se oprește atentă în fața ramelor. Din câteva priviri se lămurește rapid și trece mai departe. Rememorez imediat nudurile sale, pe care le-am văzut într-o după-amiază de aur în Herăstrău.

Așa am cunoscut ușor, ușor, un artist cu o operă complexă. Ani de zile și-a exersat mâna pe modelele imprimeurilor. Apoi, pasul către tablouri a fost ușor, firesc, normal aproape.

Fie că ne aflăm în fața unor flori, ori admirăm un nud, dacă privim o icoană, ori o natură statică, în toate cazurile vedem clar talentul, inspirația și determinarea, cele trei elemente necesare pentru reușită.

Acum vrea să abordeze portretul, după ce a făcut atâtea tablouri cu flori, icoane sau nuduri. Se gândește deja la o expoziție intitulată „Oameni și flori”.

Un lucru aparte printre pictori, am în față un om care scrie cu mare ușurință. O întreb despre ce îi place să scrie. „Despre toate mărunțișurile care ne condimentează viața și ne dau putere, speranțe, bunăta... copii, nepoți, familie, flori, rețete de sănătate și viață lungă, excursii, artă, mâncare, renovări/decorări de case, vestimentație și podobaie, daruri, surprize pentru cei dragi, întâlniri cu prietenii, vacanțe la mare pe aceeași plajă a tinereții...muzee...animale. Scriu despre orice te scoate din monotonie și-ți menține optimismul și e de folos celor dragi”. La final, vine surpriza cea mare. Mihaela Radian scrie și o valoroasă poezie. Dar aste e o altă poveste frumoasă.

O expoziție cu replici ale sculpturilor lui Constantin Brâncuși: *Poarta Sărutului, Masa Tăcerii și Coloana Infinitului* precum și un interior de casa tradițională românească a fost deschisă în Parlamentul European cu ocazia Zilei Naționale a României. Expoziția, organizată de Delegația României în grupul PPE din Parlamentul European, intitulată *Guests of Brancusi* mai cuprinde costume naționale din 10 regiuni ale țării și ceramică din alte șase regiuni. Interiorul casei țărănești aparține Muzeului Olteniei din Craiova, iar costumele și ceramica fac parte din colecțiile Muzeului Satului din București.

Președintele Parlamentului European, Jerzy Buzek, a declarat: *Vă transmii cele mai calde urări. Acum 93 de ani lua ființă un mare stat unitar. România de astăzi este o țară puternică, independentă, suverană, democratică și liberă. Un partener important în marea familie a Uniunii Europene. Românii sunt renumiți pentru spiritul lor constructiv și pentru generozitatea lor. Aceste caracteristici le-au fost puse de nenumărate ori la încercare, în timpuri grele, însă România a supraviețuit întotdeauna ca națiune, cultură și ca familie. Puteți fi mândri de realizările pe care le-ați avut până acum.*

Film pentru prieteni

Cineclubul de film românesc *Luni de Film* programează luni, 5 decembrie, de la ora 21:00, o proiecție specială pentru un film ce nu va ieși în cinematografe, *Film pentru prieteni*, în regia lui Radu Jude. Filmul va fi proiectat în mod singular la *Noul Cinematograf al Regizorului Român* - NCCR din cadrul *Muzeului Național al Țăranului Român*. Proiecția va fi urmată de o discuție condusă de criticul de film Florin Barbu cu regizorul Radu Jude.

Filmul este realizat din fondurile personale ale regizorului, iar echipa este alcătuită numai din prieteni de-ai săi, filmul nefiind destinat comercializării. La realizarea filmului au participat actorii Gabriel Spahiu, Șerban Pavlu, Lucia Maier. Proiecția filmului în cadrul NCCR-ului este una din puținele ocazii în care publicul îl poate vedea, informează Asociația Culturală Macondo.

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ

Mariana Mihuț –
pe Aleea Celebrităților

Actrița Mariana Mihuț are, începând de duminică, 27 noiembrie, o stea pe Aleea Celebrităților din Piața Timpului din București. Ea a mulțumit publicului prezent că a venit pe o vreme atât de friguroasă pentru a-i fi alături în acest moment important. *Mă simt foarte bine. Nu mă așteptam să fie atât de lume. Mulțumesc din suflet că ați venit (...) și că nu vă uitați artiștii*, a spus Mariana Mihuț, potrivit Agerpres.

Întrebată de jurnaliști ce iubește mai mult - teatrul sau filmul, actrița a spus că le iubește pe ambele în egală măsură, chiar dacă a făcut mai mult teatru. Ea a adăugat că este bucuroasă că face parte dintr-o familie de actori: *Nu ne criticăm, suntem obiectivi și ne ajutăm. Cred că este un mare avantaj, ne înțelegem unul pe*

celălalt și în momente când ne vine să trântim ușa, a mai spus actrița.

Aleea Celebrităților – Walk of Fame, din Piața Timpului din București, este un proiect cultural care găzduiește stelele celor mai cunoscuți artiști români, în semn de prețuire a valorilor culturale din România. Proiectul a fost inițiat de Teatrul Metropolis și magazinul Cocor, în parteneriat cu Primăria Municipiului București.

Zilele filmului românesc în Spania

Nouă filme românești vor fi proiectate în cadrul celei de-a doua ediții a Zilelor filmului românesc în Spania, eveniment ce se desfășoară în perioada 13-30 decembrie 2011, în capitala spaniolă.

Cu această ocazie vor fi prezenți la Madrid regizorii Radu Muntean, Alexandru Maftei și actrița Dana Voicu, asistent univ. drd. la Facultatea de Arte a Universității Spiru Haret. Radu Muntean va fi prezent

nu doar ca autor al unora dintre filmele selectate, ci și ca regizor căruia îi este dedicat ciclul de autor din cadrul acestei ediții a Zilelor filmului românesc, informează comunicatul ICR Madrid. Prima peliculă din cadrul evenimentului, *Marți, după Crăciun*, va avea avanpremieră, în prezența regizorului Radu Muntean, pe 13 decembrie. *Marți, după Crăciun* este unul dintre cele mai premiate filme în Spania (la Festivalul de Film de la Gijon din 2010 a obținut cele mai importante premii, pentru cel mai bun film și pentru cei mai buni actori – Mimi Brănescu, Maria Popistașu și Mirela Oprisor) și, după prezentarea lui în cadrul ciclului organizat de ICR, va fi difuzat în cinematografele spaniole în luna ianuarie. Alte filme semnate de Radu Muntean prezente în cadrul ciclului: *Hârtia va fi albastră*, *Furia* și *Boogie*. Regizorul român va avea întâlniri cu publicul și cu critici de film spanioli, prestigioasa revistă de specialitate *Cahiers du Cinema* implicându-se în prezentarea filmelor sale.

Sâmbătă, 17 decembrie, tot în cadrul Zilelor filmului românesc, va avea loc prezentarea filmului *Bună! Ce faci?* de Alexandru Maftei, de asemenea în prezența regizorului și a actriței Dana Voicu. Primul lung-metraj pentru cinema al regizorului Alexandru Maftei a fost selecționat de influenta revistă *Variety* ca fiind unul dintre primele zece filme europene de văzut (la Festivalul de la Karlovy Vary în 2011) și a luat premiul pentru cel mai promițător debut la Festivalul de Film de la Monaco. Filmul va fi difuzat în cinematografele spaniole începând cu luna ianuarie, cinematografia românească fiind astfel prezentă, în 2012, cu două producții în sălile din Spania.

Un alt film de mare interes, *Autobiografia lui Nicolae Ceaușescu* de Andrei Ujică, va fi de asemenea prezent cu două proiectii la Filmoteca spaniolă, pe 18 și pe 27 decembrie, date semnificative pentru sfârșitul perioadei prezentate în documentar.

Un alt documentar, specific aceleiași secvențe din istoria României, doar că dedicat zonei comerciale, și nu politice, *Metrobranding – O poveste de dragoste între oameni și obiecte* de Ana Vlad și Adi Voicu, va fi prezentat pe 14 decembrie.

Morgen, primul lung-metraj al câștigătorului *Palme d'Or* pentru scurt-metrajul *Megatron*, Marian Crișan, va fi proiectat la Madrid pe 15 decembrie. Filmul a fost premiat, printre altele, cu Premiul pentru cel mai bun regizor, pentru cel mai bun actor (András Hatházi și Yilmaz Yalcin) și cu Premiul FIPRESCI la Festivalul de la Salonic din 2010.

Va fi prezentat în Spania și ultimul succes al deja foarte cunoscutului Cristi Puiu, *Aurora*, despre care se spunea la Festivalul de Film de la Autor de la Barcelona în mai 2011: „Regizor, scenarist și actor în acest film, Puiu ne întărește în fotoliul de spectator, dezvăluindu-ne aspectele cotidiene, aproape banale, ale abisurilor întunecoase ale sufletului uman, asemănându-se astfel cu Lodge Kerrigan sau Jaime Rosales.”

Aur de la Bruxelles
pentru Caloriferul sonic

Caloriferul sonic este invenția unei echipe formată din profesorii Ioan Pop, Carmen Bal, Nicolae Bal și șeful de lucrări Ioana Deneș Pop de la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (UTCN), care a obținut medalia de aur la Salonul Internațional pentru Invenții și Inovații de la Bruxelles. Invenția a fost brevetată în acest an și a obținut medalia de aur, în cadrul secțiunii Inginerie Mecanică, la a 60-a ediție a Salonului internațional de invenții și inovații INNOVA 2011 – Eureka, desfășurată la Bruxelles în luna noiembrie. Tot caloriferul sonic le-a adus cercetătorilor clujeni și un premiu special acordat de

Federația Rusă. Caloriferul sonic este format dintr-un piston care oscilează într-un cilindru gol, lovind marginile acestuia. Această mișcare provoacă vibrații sau unde sonice, care se transmit printr-un tub gol către o altă țevă, umplută cu lichid (care poate fi și apă), în formă de spirală, cu diametrul mic. Datorită unde sonice, lichidul se deplasează prin spirală, iar prin frecarea de pereții țevii produce căldură. „Într-un minut, lichidul ajunge la peste 100 de grade Celsius. Lichidul nu este recirculat, ci rămâne permanent în acea spirală”, explică cercetătorul. Astfel, consumul de energie este mic, folosit doar pentru punerea în mișcare a pistonului, și nu există poluare

I love Velo, premiat
cu Oscar pentru mediu

I love Velo, cel mai mare program de bike-sharing gratuit din România a fost premiat la nivel internațional cu *Național Energy Globe*, considerat cea mai importantă distincție eco din lume.

În cadrul competiției, alte nouă proiecte de mediu din România au fost înscrise pe listă, însă *I love Velo* a obținut *Oscar* pentru mediu. *Energy Globe Awards* se acordă anual pentru proiecte din domeniul sustenabilității și dezvoltării durabile.

Alexandru Tocilescu (1946-2011)

O stea pe cerul artei
teatrale românești

Joi, 7 iulie 2011, regizorul Alexandru Tocilescu a primit o stea pe *Walk of Fame din București*. După dezvelirea plachetei cu steaua care-i poartă numele, pe Aleea Celebrităților din Capitală, maestrul a glumit – în stilul propriu și inconfundabil – spunând: *Nu mă așteptam să fie atât de lume și asemenea lume. Și eu îmi iubesc actorii și i-am iubit întotdeauna, dar nu mă așteptam ca ei să mă iubească pe mine, pentru că eu mai urlu, mai fac urât. Uite că m-au iertat de toate*, a spus Tocilescu.

Întrebat: Pentru câți oameni sunteți celebru, domnule Tocilescu?, acesta a răspuns: „Mă știe multă lume. Sunt și pe Aleea Celebrităților, la Mangalia, unde mă cunosc mai puțini oameni decât aici. Acolo mai sunt Stela, Arșinel, Geo Saizescu. Nu mă gândesc la cât de celebru aș putea să fiu, dar știu că sunt destul de popular. Iar anii de prezentare de filme la TVR, unde am făcut show, m-au făcut destul de cunoscut. M-au oprit mulți oameni pe stradă să mă întrebe de ce nu se mai difuzează emisiunea.”

Regizor de teatru și de operă, om de televiziune cu o cultură vastă, Alexandru Tocilescu, născut pe 27 iulie 1946, a regizat cu succes piese de teatru și filme. De-a lungul carierei sale, regizorul a fost recompensat cu Premiul UNITER pentru cel mai bun spectacol - *O scrisoare pierdută* (1999), Premiul UNITER pentru întreaga activitate (2002) și Premiul pentru cea mai buna regie cu piesa *O zi din viața lui Nicolae Ceaușescu* la Festivalul Comediei Românești (2006). Printre filmele regizate de Alexandru Tocilescu se numără *Bani de dus, bani de-mtors* (2005), *Ultima haltă în Paradis* (2002) și *Tristețea vânzătorului de sticle goale* (1981).

Am avut onoare și bucuria de a fi distribuit și a juca în spectacolele „Mireasa mută” după „Femeia Mută” de Ben Jonson (1995) și „Casa Zoică” de Mihail Bulgakov (2009) de la Teatrul de Comedie, sub bagheta regizorală a maestrului Alexandru Tocilescu. Ambele s-au dovedit spectacole de succes, jucându-se cu sala plină și casa închisă în majoritatea timpului. O viziune deosebită a unui univers spectacular născut dintr-o idee a unui mare om de teatru.

Întrebat ce caută într-o piesă de teatru, regizorul Alexandru Tocilescu a răspuns: „Răspunsuri la niște probleme pe care mi le pun eu sau care apar în societate. Am învățat ca prostul, când eram puști, că teatrul este o artă socială, care trebuie să facă și educație. Se pare că nimeni nu mai este convins de treaba asta. Eu așa am învățat și nu pot să uit.”

Într-o zi de toamnă târzie, pe 29 noiembrie 2011, marele regizor și prieten al actorilor, a lăsat în locul său să ne vorbească stelele ce îi poartă numele: cea din București de pe *Walk of Fame* și cea din Mangalia, de pe Aleea Celebrităților. Pentru tot ce a făcut și a reprezentat în arta teatrală românească noi îi mai oferim o stea, o stea pe cerul Thaliei și al Melpomeni – muzele și patronele spirituale ale comediei și tragediei -, stea cu un nume viu, scris cu foc: ALEXANDRU TOCILESCU sau, așa cum îi plăcea să i se spună, simplu: TOCA!

Conf. univ. dr. George GRIGORE

Andrei Blaier (1933-2011)

Regizorul Andrei Blaier a încetat din viață joi, 1 decembrie, la vârsta de 78 de ani. Regizor și scenarist, Andrei Blaier s-a născut la 15 mai 1933, la București. De-a lungul carierei a realizat zeci de filme, atât de ficțiune, cât și documentare, dintre care: *Prin cenușa imperiului* - considerat cel mai mare succes din cariera lui Andrei Blaier. Pelicula, cu Gheorghe Dinică și Gabriel Oseciuc în rolurile principale, a obținut premiul la festivalurile de film de la Karlovy Vary și Avellino, dar și o mențiune specială a juriului la *Rencontres Internationales Film et Jeunesse* de la Cannes; *Crucea de piatră*, *Pădurea pierdută*, *Ilustate cu flori de câmp*, (considerat de critica de specialitate drept un „film surprinzător, original”, pentru care a primit premiul Asociației Cineaștilor din România (ACIN). Distincții de la ACIN au primit și peliculele *Prin cenușa imperiului*, în 1976, *Lumini și umbre*, în 1982, *Bătălia din umbră*, în 1986); *Diminețile unui băiat cuminte*, *Fapt divers*, *Vacanța cea mare*, *Divorț din dragoste*, *Terente - regele bălților*, *Dulcea saună a morții*. Andrei Blaier a regizat și seriale de televiziune: *Cireșarii*, *Lumini și umbre*.

Filmul de pe Bulevardul Capucinelor

32

Silviu ȘERBAN

Gros-planul (sau *close-up-ul*) este tipul de încadratură ce se centrează doar asupra chipului uman, dezvăluind prin simbolistica acestuia emoțiile, gândurile, în genere stările sufletești ale personajului. Prin caracteristica sa, gros-planul rupe legătura cu elementele de decor, acestea nemaifiind prezente în cadru și, ca atare, de obicei, acest tip special de încadratură este corelat cu alte planuri, ce lasă să se distingă raporturile spațiale ale ansamblului în care este plasat subiectul. Utilizarea gros-panurilor devine, prin urmare, un instrument important în punctarea stărilor tensionale ale personajelor, în afișarea trăirilor interioare ale

acestora. Un astfel de instrument devine însă „cărămida” din care regizorul de origine daneză Carl Theodor Dreyer își construiește cea mai importantă realizare cinematografică a sa, *La passion de Jeanne d'Arc* (*Patimile Ioanei D'Arc*), filmată și produsă în Franța în anul 1928. Tehnica regizorală este cu atât mai curajoasă cu cât avem de-a face cu un film mut, funcțiile expresive ale camerei de luat vederi (încadraturile, unghiurile de filmare, mișcările de aparat) având în acest caz un rol fundamental în asigurarea coeziunii și coerenței discursului cinematografic. Folosirea masivă a gros-planurilor creează o „intimitate” aparte a receptorului cu actorii, dar, în același timp, datorită specificității acestui tip de încadratură, perceperea raporturilor spațiale dincolo de chipul personajului solicită un efort în plus din partea aceluiași receptor. Iar dacă această procedură narativă este acompaniată de alte stilizări datorate camerei de luat vederi, așa cum este cazul în filmul lui Dreyer, atunci pot apărea chiar probleme legate de unitatea spațială oferită de aparatul de filmat.

Referindu-se la procesul și execuția „Fecioarei din Orléans”, desfășurată la Rouen, în 1431, și urmărind îndeaproape procesele verbale, care

Martiriu în gros-planuri

consemnează cu exactitate sesiunile de întrebări și răspunsuri ce au condus la condamnarea și moartea celei care avea să fie ulterior sanctificată, *La passion de Jeanne d'Arc* poate fi împărțit, luându-se drept criteriu decorul, în șapte părți: 1) TRIBUNALUL, unde Ioana d'Arc (Maria Falconetti) este supusă unei prime serii de întrebări de către corpul de judecători ai Inchiziției conduși de episcopul Pierre Cauchon (Eugene Silvain); 2) CELULA, în care eroina este captivă, unde, mai întâi preotul, Nicolas Loyseleur

La passion de Jeanne d'Arc
(Carl Theodor Dreyer, 1928)

(Maurice Schutz) câștigă încrederea prizonierii, arătându-i o falsă scrisoare de la regele Carol al VII-lea, iar, apoi, se desfășoară un nou interrogatoriu; 3) CAMERA DE TORTURĂ, când Ioana d'Arc refuză să semneze actul de abjurare și leșină la vederea instrumentelor de tortură; 4) din nou CELULA, unde Cauchon și ceilalți judecători vin s-o înduplece să semneze, oferindu-i posibilitatea împărțășaniei, însă aceasta refuză a doua oară, fiind amenințată cu arderea pe rug; 5) CIMITIRUL din Rouen, loc în care eroina, încurajată

de câțiva susținători din mulțime, dar și de Loyseleur, semnează abjurarea, mai mult ajutată de mâna preotului ce-o încredințase că o simpatizează, salvându-se deocamdată de la flăcările rugului; 6) a treia oară CELULA, unde condamnată retragează abjurarea, chemând judecătorii și asigurându-i că a mințit și că se consideră în continuare trimisul lui Dumnezeu; 7) PIAȚA Vieux-Marche din Rouen, unde Ioana d'Arc este executată prin ardere pe rug, în timp ce preotul Massieu (Antonin Artaud), un simpatizant ascuns al acesteia, ține înaintea ei, până ce aceasta își dă ultima suflare, o cruce cu Iisus Hristos; această ultimă scenă se încheie cu un conflict între oamenii adunați în piață și forțele de ordine declanșat de un strigăt din mulțime: „Ați ars o sfântă!”.

Desfășurarea subiectului este „văzută” aproape în întregime prin intermediul gros-planurilor, Dreyer insistând în comunicarea personajelor sale pe expresiile faciale ale acestora. Deși schimbarea decorurilor conduce la fragmentarea de mai sus, totuși, dacă facem abstracție de acest fapt, unitatea spațială oferită

de „ochiul” camerei de luat vederi este deseori pusă în pericol. Iar acest lucru se întâmplă din mai multe motive. Mai întâi, abundența gros-planurilor în cadrul fiecărei scene nu ne permite să stabilim cu claritate contextul, cu atât mai mult cu cât lipsește întotdeauna un plan de ansamblu, așa-numitul *establishing shot*, cel care ne spune unde se petrece acțiunea. Pe de altă parte, precaritatea decorului, datorată în special sărăciei profunzimii câmpului, element aproape șters, creează dificultăți în reconstruirea relațiilor spațiale ale prezentelor în scenă. La acestea se adaugă de câteva ori și încălcarea așa-numitului principiu al celor 180 de grade (săritura peste ax), singurul care, în lipsa planului de ansamblu și a decorului de identificare, poate asigura continuitatea spațială a personajelor. De asemenea, ambiguitatea relațiilor spațiale mai este determinată de cadrele descentrate, personajele ocupând colțurile sau părțile de jos ale cadrelor și nu centrul acestora, ori de mișcările camerei ce preced efectul profunzimii mișcării producând incoerențe în perceperea spațiului narativ. Toate aceste contradicții stilistice tind să valorizeze conținutul discursiv orientând atenția, în mod

deosebit, către personaje și trăirile interioare ale acestora, decelabile în gros-planurile ce sprijină dezvoltarea subiectului.

* * *

În cadrul viitoarei întâlniri la *Filmul de pe Bulevardul Capucinelor* vom avea ocazia să cunoaștem cel mai mare succes de până astăzi al cinematografiei finlandeze, *Tuntematon Sotilas* (*Soldatul necunoscut*), regizat de Edvin Laine în 1955, cea mai cunoscută peliculă produsă vreodată în „țara celor o mie de lacuri”.

GEORGE ENESCU – 130 de ani

1881- 1955

CE NE DECLARĂ MAESTRUL GEORGE ENESCU ...

Păreră maestrului asupra conflictului din sânul „Societății Simfonice”. Cum ar trebui să fie compusă muzica românească. Impresii și observațiuni din America. Viitoarele proiecte.

Genialul muzician, maestrul George Enescu, a fost pentru câteva zile oaspetele orașului nostru. De vreo câțva timp, maestrul duce o viață de nomad. Întors din America (turneu întreprins în ultimul timp) și după o serie de concerte date în București, el a întreprins un turneu de concerte extraordinare în orașele mai principale din provincie. Maestrul fiind prea ocupat, nu ne-a fost ușor să-l găsim liber zece minute, pentru a-i cere unele păreri și impresii, pentru cititorii ziarului *Opinia*. Sâmbătă la prânz am izbutit în sfârșit să-i smulgem câteva momente și să-l ascultăm ... vorbind. Vom părași forma obișnuită a dialogului, pentru a reproduce pe cât

posibil mai exact cuvintele maestrului Enescu.

Păreră domnului G. Enescu în conflictul fostei „Filarmonici”

- Conflictul iscat în sânul societății simfonice mă supără foarte mult. Fără a face specificări și personalizări, m-au indignat și mă doare, ca român care cunosc impresia făcută în fața străinătății de cele ce se petrec aici. S-au amestecat unele persoane fără nicio chemare; rezultatul a fost că s-a produs o completă dezarmonie în sânul societății. Au crezut ca prin aceasta ne fac un bun serviciu, dar, în realitate, a fost tocmai contrariu.

De aceste conflicte iscate în sânul societății ar fi trebuit să mă anunțe

și pe mine, dar n-au făcut-o. Un articol din statutul societății muzicale spune că: „Chestiile delicate vor fi tranșate de președintele de onoare, ales pe viață”. Acel președinte de onoare sunt eu și trebuia, deci, să fiu anunțat de toate cele petrecute. Altfel, la ce sfârșit ajunge o societate care nu se ține de statutele sale?

Nu pot spune mai mult în această chestiune. În ceea ce privește zvonul că-mi voi retrage numele din fruntea societății, nici asta nu o pot spune. Rezultatul îl veți afla peste câteva zile ...

Muzica românească și compozitorii noștri

- De câțva timp muzica noastră a luat un avânt foarte mare. Avem compozitori de valoare, cu care ar trebui să ne mândrim. Foarte puțini din ei sunt cunoscuți în străinătate. Trebuiește făcută cât mai multă propagandă. Mai ales că muzica are șansa cea mai mare de a fi înțeleasă, ea fiind o artă universală. La noi însă nu este timp pentru aceasta, noi ne ocupăm mai mult de ... politică.

Cum ar trebui compusă muzica românească

- Tinerii noștri compozitori au pornit pe o cale greșită - subliniază maestrul.

Nu contest operele lor muzicale. Dimpotrivă. Ei au străbătut acel drum spinos și întortocheat și au ajuns la curba drumului spre calea dreaptă și sigură. Cu toate astea, ei n-au inspirația specific românească: compozitorii noștri tind spre muzica universală. Păreră mea este că muzica noastră ar trebui să fie compusă numai din rapsodii și suite pentru orchestră. Exemple avem la școala spaniolă și în special școala rusă, în care predomină numai cântecele populare. În opera *Boris Godunov*, muzica populară rusă este de o mare frumusețe; când încep să cânte, atât soliști, cât și corurile, ai impresia că tot ce se aude se improvizează la moment. O singură greșală se observă: în actul patru, compozitorul a ieșit din cadrul lui, tinzând spre italianism. Aceasta ar strica efectul dacă în același act n-ar reveni tot la melodia populară rusească.

Accentuez, muzica noastră românească să fie compusă numai din rapsodii și suite pentru orchestră, deoarece izvorul melodiilor noastre populare este nesecat.

George Enescu sărbătorit la Bruxelles

Cu prilejul împlinirii a 130 de ani de la nașterea muzicianului român George Enescu, (19 august 1881, Liveni, Botoșani - 4 mai 1955, Paris) Institutul Cultural Român din Bruxelles organizează un concert aniversar luni, 5 decembrie, ora 19,30, în prestigioasa sală a Conservatorului regal. Protagonisții concertului

Enescu a figurat în prim-planul toamnei muzicale din Bruxelles, prin noua producție cu opera *Oedipe la Théâtre de La Monnaie* și mai multe concerte.

Programul pregătit de cei doi tineri interpreți va conține lucrări de Ludwig van Beethoven, George Enescu și Camille Saint-Saens.

Concertul aniversar ENESCU 130, propus publicului european din Bruxelles la acest început de decembrie, reprezintă continuarea unui proiect inițiat de Institutul cultural român în 2010, care își propune să asocieze artiști din Republica Moldova și din România, în intenția de a sublinia apartenența lor la un spațiu cultural comun.

vor fi doi tineri interpreți în plină afirmare: violonistul Ilian Gârnet, din Republica Moldova, laureat al concursului internațional „Reine Elisabeth” în 2009, și pianista Claudia Bara, acompaniatoare oficială, din 2007, pentru secția de vioară a concursului internațional „George Enescu” și profesor-acompaniator la Capela muzicală Regina Elisabeta din Bruxelles. Claudia Bara a lansat în această toamnă un CD cu creații camerale de tinerețe ale lui Enescu, la o casă de discuri franceză.

Impresiile din America

- Impresiile mele din America sunt excelente. M-am găsit în mijlocul unor oameni doritori de a-și înălța nivelul cultural și artistic.

Am fost primit de lumea muzicală cum nici nu mă așteptam. Am găsit orchestre mari și bune, cu oameni muncitori, care nu cunosc intrigile și bârfele. Viața și-o petrec în liniște, fără pierderi zadarnice de vreme și energie.

Timp de șase săptămâni, am dirijat vreo 25 de concerte. Unele, eu singur, iar celelalte, împărțite cu dirijorii localnici. Am observat că muzica mea este cunoscută și apreciată în America. Pentru mulți dirijori, ar fi o piatră de încercare și acela izbutește, cel care poate să redea mai sugestiv culoarea specific românească a temelor.

În tot ceea ce privește propaganda noastră în America, interesează pe cetățenii de peste Ocean ceea ce e numai pur românesc din toate punctele de vedere. Plastică și arta decorativă - specific românesc - ar putea fi foarte bine răspândite. În America, românul, care ține cu țara lui, a devenit om în adevăratul sens, e muncitor, artist și sobru. Ar trebui ca toți românii să citească cartea

„Românii în America”, de Șerban Druțu, ar putea învăța multe lucruri.

O observație

După câteva momente de reflecție, maestrul face următoarea interesantă observațiune:

- Când am venit în contact cu impresarul american, n-am scris niciun fel de contract. Cuvântul dat a fost suficient. În America, pentru oamenii fără de lege nu este loc. Pe când la noi este tocmai dimpotrivă și, ciudat, pentru aceasta ne socotim inteligenți. Pentru mine, însă, aceasta este cu totul altceva decât inteligența ...

Reminiscențe din timpul concertelor din America

- Îmi aduc aminte cu o mare plăcere un amănunt pe care nu-l voi uita așa ușor. La terminarea unui concert, un grup de vreo câteva doamne evreice, originare din România, mi-au oferit un splendid buchet de flori. Doamnele erau îmbrăcate în costume naționale.

Publicat în *Opinia*, Iași, 19, nr. 4782, 10 mai 1923, p. 1-2, din volumul „George Enescu – INTERVIURI din presa românească, vol.I (1898-1936), ediție prefăcută, îngrijită și adnotată de Laura Manolache, Editura Muzicală, București, 1988

ARTELE ȘI NOSTALGIILE LOR CĂTRE MUZICĂ

(Urmare din pag.1)

S-a afirmat că *alcătuirile lumii sonore* transcend *dimensiunea vizibilului* provocând totuși *aparitii* (!) mult mai discrete și difuze, ce se revendică aparținătoare de interioritatea noastră. Gilles Deleuze, spre exemplu, va vorbi despre *peisajul interior* al muzicii!... Wassily Kandinski despre *văzul spiritual interior...*, dar și despre *sunetul formei*, sau *parfumul spiritual al unui triumfi*. Este perspectiva din care Hans-Georg Gadamer argumenta că fundamentul pe care se sprijină toate artele nu este caracterul nemijlocit al datului sensibil, ci un proces aparținând de însăși *formarea intuiției*, al cărei rezultat se conturează într-o *cognitio imaginativa*.

Încă de la începuturi, atât filosofia cât și religia ne încredințau că omul trăiește în *Logos*, aspect ce institua în prim plan *lingvisticitatea ființei-noastre-în-lume*! Dar și determinarea faptului că orice *exprimare* constituie (subsidiar) o plasticizare a *ceva*, având deci o componentă *deictică* (în sensul că *arată* către ceva anume!), în așa fel încât *să se vadă acel ceva!* (Nu uităm că prin *actul intuirii*, așa cum îl înțelegea Immanuel Kant, se *construiește ceva*, care ține, prin urmare, *să stea/să rămână/să adaste un anume răstimp*. (De altfel, și în *reflecția transcendențială* a lui Fichte, respectivul act fusese gândit ca unul de *privire către ceva anume*.) Dar, reîntorcându-ne la *arta fără icoane a muzicii*, multă vreme – falaciosă aparență – s-a considerat că, aici, *ideea de plasticitate* este inutilizabilă, că valorile sonore produc o *de-realizare* a lumii, o *estompare* și o disoluție a obiectualității ei. Însă, date fiind amintite discuții despre *frapantele sinergii*, s-a convenit că, pentru *reprezentarea Lumii* prin limbajul sonor, *plasticitatea* acestui tip de limbaj se manifestă totuși, dar în altfel. Ea nu se mai revendică asemenea unui *predicat valoric al descrierii*, în sensul că *vezi lucrurile efectiv în fața ta*. Cu toate acestea, *reprezentarea* nu e mai puțin sesizabilă. *Prezența lumii* în muzică este chiar *de-ne-contestat*, manifestându-se cu o forță neegalabilă în nicio altă formă de limbaj artistic, lăsând în urmă chiar o impresie de exorcism. De unde

și nedezmințita nostalgie a celorlalte arte către muzică! Referitor la pictură, Wassily Kandinski va vorbi despre raporturile de culoare apropiindu-le de *sonoritatea melodică*. Asemănător cu ceea ce se petrece în poezie, și aici se presimte, dincolo de puterea obișnuită a culorilor, un *supra-sens* ce tulbură imobilismul univoc al unei simple și palpabile plasticități. Pentru Hegel, *Frumosul* era o *unitate coincidentă* ce împacă sensibilul și ideea, ideea și fenomenalul, ideea și apariția. Însă, în percepția hegeliană, arta a traversat un ireversibil proces de dematerializare, prin care *arhitectura a cedat locul sculpturii, apoi picturii, muzicii și poeziei*, sălașul imaginii adunându-se din ce mai adânc în suflul omenesc. În cele din urmă, imaginea desăvârșită a Divinității se închidea în interiorul unui concept (*Begriff*), care se desfășura în spiritul filosofului ca desfășurare a *Absolutului însuși*. (Alain Bensacon).

Încercând să stabilească o ierarhie a artelor, Immanuel Kant atribuise poeziei rangul suprem, apreciind că ea determină spiritul să considere natura dintr-un punct de vedere pe care aceasta *nu-l oferă de la sine nici în experiență, nici simțului, nici intelecui*. Autorul *Criticii* nu observa, se pare, că muzica realizează același lucru, însă într-o modalitate cu mult mai profundă și amplă. Cu toate acestea, tocmai considerațiile kantiene îi ofereau lui Jean-François Lyotard posibilitatea de a sesiza o tendință de muzicalizare în însăși interiorul *conceptului de modernitate în artă*. Apropiindu-se de acele *Idee* față de care *reprezentarea devine imposibilă*, adică de ceea ce poate fi *înțeles*, dar *nu poate fi văzut*, Lyotard identifica acolo germinii din care s-a dezvoltat *estetica picturii și a artei abstracte*. Prin urmare, fenomenul de *muzicalizare a artelor plastice* apare ca o convertire a *imaginilor* în vibrații spirituale, ceea ce înseamnă că, prin toate mijloacele, este refuzată orice tendință de *figurare*. Frustrarea pe care imaginația o resimte de câte ori este în situația de a se confrunța cu ceea ce este *imprezentabil*, altfel spus cu *vidul obiectual al unei abstracțiuni*, Kant o diagnosticase utilizând termenii de *inform*, sau *absență de formă*. Din această categorie fac parte, spre

exemplu, cuvinte cum sunt *simplicu, lume, fenomen, infinit*. Acestea nu trimit către un *obiect... sensibil* și nu reușesc, în fapt, *să arate* despre ce anume vorbesc. Pentru ele nu există o *reprezentare* posibilă: sunt *imprezentabile*! Reamintind că, pentru autorul *Criticelor*, celebra poruncă din Exod (2,4) *să nu-ți faci chip cioplit!* era considerată drept *pasajul cel mai sublim din Biblie* (ea întinzând orice *prezentare* a Absolutului!), Lyotard identifica acolo atât germinii *viitoarei estetici a picturii și artei abstracte...* cât și *pe aceea a muzicii*, subsidiar făcând o trimitere și către existența unei dimensiuni de natură *mistică* în modul de ființare al acestora. (Știm încă de la Hegel că *aparența artei anunța prin ea însăși ceva spiritual și trimite de la sine la acest spiritual*). În mod concret un asemenea *fapt* s-a ilustrat deplin prin celebrul *Pătrat* al lui Malevitch, ce atestă vocația pentru sublim, evidentă în arta abstractă, artă ce se naște printr-un demers de *limpede deturnare* gândirii către *imprezentabil*.

Nostalgia artelor către muzică se dezvoltă, așadar, și ca o deschidere către *glăsurile interiorității*, către acele conținuturi spirituale în raport de care cuvântul exprimărilor comune nu știe decât să tacă. *Muzicalizarea* imprimă plutiri de supra-discurs, de jubilație a spiritului dincolo de conțințentele constrângătoare. Persistă în toate acestea o vibrație (oarecum parmenidiană) a totalității, dar și o anume ambiguitate. Intermundiile artelor se atrag și se resping, coexistând tocmai de aceea într-o veșnică, dar fascinantă, stare tensivă. Dar despre nostalgia artelor către muzică aflăm, înainte de toate, de la marii maestri. Pictorul Paul Klee, deloc întâmplător îndrăgostit de Wagner și Verdi (fiind el însuși un muzician autentic, chiar violonist de performanță, fapt ce se simte – și chiar se vede! – din întreaga lui creație picturală) va spune că *arta nu redă vizibilul, ci face vizibil* tocmai *acel ceva* ce se refuză vederii. (Paul Klee, *Confesiuni* apud Carola Giedion-Welcker.) Wassily Kandinski, preocupat de *principiul necesității interioare* în artă...de sunetele culorilor, *vedea* asociații sinestezice între culori și raporturile sonore. El întrezărea corespondențele muzicale ale culorilor instituind termenul de *orchestrații cromatice*...În tentativa de a stabili apropieri

obiective(!?) între sunete și culori, Kandinski implica în actul creației (și implicit în cel al percepției) artelor vizuale, forme de experiență extrase din cultura muzicală și filozofică, forme capabile – considera el – să *intermedieze* dezvoltarea *sunetului interior*. Se lasă întrevăzute, în tentativele sale, ecouri ale esteticii wagneriene asupra operei totale (*Gesamtkunstwerk*). Urmând aceeași ordine de idei, nu facem abstracție de *întâmplarea* (!) că Arnold Schönberg, creator al dodecafonismului în arta sunetelor, s-a manifestat și ca pictor...Prin urmare, n-o să ne mire faptul că tehnica compoanistică a celei de a doua școli vieneze (din care face parte alături de discipolii săi compozitorii Albanberg și Webern) impune ca termen de specialitate expresia *Klangfarbenmelodie*, ce leagă într-o singură idee melodia și culoarea. Nu mai puțin uimitor apare și faptul că nici filosofia nu a rămas indiferentă în fața seducțiilor muzicii: Walter Biemel, dar și alți participanți la seminariile de la Freiburg, povestesc despre întrebarea cu care Heidegger li s-a adresat nu de puține ori: „simții muzica acestui text ?”

Este evident, muzica, la rândul ei, apropiindu-se de celelalte arte, oferă o deschidere către ținuturile abia licăritoare ale *Ființării*, acelea situate la confluența dintre inteligibil și inefabil. Așa cum se vede chiar din propriile lui notații, până și anti-metafizicul Paul Valéry nu a încetat niciodată să vizeze la acele *finuturi spirituale* unde: „*l'âme jouit de sa lumière sans objet. Son silence et le total de la parole, et la somme de nos pouvoirs composent ce repos. Elle se sait éloignée de tous les noms et de toutes les formes.*” Valéry este, totodată, unul dintre cei care ilustrează, în modul cel mai subtil și complex, insășiabilele nostalgii către muzică ale arhitecturii. În al său *Eupalinos*, edificiile pot chiar să cânte, iar un templu, sugerează poetul eșist, *reprezintă* și altceva, cu mult mai mult decât *obiectualitatea*, în care se conține prin forma și semnificațiile în numele cărora a fost creat. Paul Valéry distinge în el transfigurările a ceva survenind din mari depărtări de spațiu și timp, dar, surprinzător, chiar și *imaginea matematică a unei fete din Corint*; sunt reproduse, spune el, *grația inexplicabilă, armonia de ființă*

fermecătoare. Vorbind despre același templu, un personaj din amintitul dialog îl aseamuește cu un *cântec nupțial plin de flaute*. Dar, dincolo de toate acestea, legătura dintre templu și muzică configurează, potrivit lui Valéry, o *divină analogie* și o meditație capabilă să atingă chiar *marginea ființei, extrema realitate*, prin *strania apropiere a formelor vizibile de ansamblul efemer al unor sunete succesive, figura venerabilă și grațioasă a monumentelor participând direct la puritatea sunetului muzical*. Valéry crede că poate auzi *cântecul coloanelor* și imaginează, în cerul pur, *monumentul* unei melodii (!), concluzionând că *artele despre care vorbim* (muzica și arhitectura!) *trebuie să zămislească în noi nu o poveste, ci acea putere ascunsă care creează toate poveștile*. *Nici pictura, nici poezia*, spune el, *n-au această virtute*. Desigur, aserțiunea respectivă conține un adevăr ce explică, într-o oarecare măsură, și nostalgia cuvintelor către muzică. Încercând să se elibereze de apăsătoarele iradiatii ale obiectualității și să se apropie de natura evanescentă a *ființurilor* transcendente, cuvintele, în poezie, *au învățat* să intre în vibrație cu ritmul, structurându-se în discurs potrivit cu exigențele pe care le impune ideea de *muzicalitate*. Dar și în celelalte arte imponderabila prezență a ritmului produce stări de lucruri pline de neprevăzut ce se manifestă sub forma acelor situații de stranie expresivitate pe care, spre exemplu în arhitectură, Le Corbusier le-a surprins ca relații evident *muzicale*, denumindu-le *phénomènes d'espace indicible* (*Le poème de l'angle droit*). Fără îndoială, singurma vadește o încercare de deschidere a orizonturilor către sublim, aspirând *să facă vizibil ceva ce se refuză vederii* (cum spunea Paul Klee), adică substratul secret, *evanescent-muzical* al raporturilor prin care arhitectura, poezia, ori arta abstractă se întâlnesc și interferează cu muzica. Astfel, se luminează existența între ele a unei tainice, tensive și niciodată contrazise proximități: aceea pe care Valéry o exprima printr-o excepțională intuiție concentrată într-un vers unic ce își găsește reverberațiile în oricare dintre amintitele arte: *hésitation prolongée entre le son et le sens?...*